ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ЗАФАРЛИ БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 116 (2664). | Якшанба, 14 июнь 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ТЎЙГА ТЎЁНАЛАР

1436 ЦЕНТНЕР ПИЛЛА

Редакциямизга ҳар куни хушхабар кетидан хушхабар келиб турибди. Илғор хўжаликлар, ишлаб чиқариш бошқармаларининг ҳамиятли пиллачилари бирин-кетин ғалаба рапортлари бермоқдалар. Куни-кеча областимиз пилла тайёрлаш планини шараф билан бажарган эди. Мана, энди, Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг пиллачилари ҳам кўзлаган марраларига етиб, катта ғалабани қўлга киритдилар. Ҳаммаси бўлиб давлатга 1435,5 центнер аъло сифатли пилла сотилиб, йиллик план шараф билан бажарилди.

Бу ютуққа эришишда бошқармадаги Ленин номли, В. Терешкова номли, Энгельс номли, Охунбобоев номли, «Коммунизм» колхозлари ҳамда Киров номли, 2-«Оҳангарон» совхозларининг пиллачилари катта ҳисса қўшдилар.

Бошқарманинг миришкор пиллачилари ипак қуртларидан мўл ҳосил етиштириб, ҳаммага ўрнак кўрсатдилар. Киров номли совхоздан К. Кураев, В. Терешкова номли колхоздан А. Қурбонова, «Партия XXII съезди» колхозидан А. Толипова, «Полярная звезда» колхозидан Н. Юсупова каби ўртоқлар ҳар қути ипак қуртидан 100-125 килограммдан пилла олишга муваффақ бўлдилар.

Бошқарма меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 75 центнер пилла сотишга аҳд қилдилар. Ҳозир пилла териш ва уни давлатга топшириш қизғин давом эттирилмоқда.

ПЛАНГА ҚЎШИМЧА

Тошкент лак-бўёқ заводи меҳнатсеварлари жонажон республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейи шарафига ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олган ҳолда меҳнат қилишаяпти. Корхонада беш ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани ортиғи билан адо этилди. Қўшимча равишда ўнлаб тонна аъло сифатли лак-бўёқлар ишлаб чиқарилди.

Бу муваффақиятларга эришишда А. Крикоров ва Б. Миргольд ўртоқлар бошлиқ 1 ҳамда 8-цех аъзолари айниқса катта ҳисса қўшдилар. Аппаратчилар В. Яковлев, Н. Дуков, упаковкачи У. Бойсолиев, аралаштирувчи М. Яковлева каби илғорлар ишлаб чиқариш нормаларини доимо ортиғи билан адо этмоқдалар.

Корхона коллективи шу кунларда яна ҳам зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилмоқда. Азаматлар ўн ойлик планни юбилей кунигача бажаришга ҳаракат қилишаяпти. Улар йиллик планга қўшимча 50 тонна сифатли бўёқ тайёрлашга сўз беришган.

А. КИМ.

МЕХАНИЗАТОРЛАР ҲИССАСИ

ПИСКЕНТ, (ўз мухбиримиздан). 1-«Пискент» совхозининг механизаторлари ғўза қатор ораларига ишлов беришни жадал суръатлар билан олиб боришяпти. Улар суръатга-суръат қўшиб, ҳар куни белгиланган нормадаги ғўзани культивациядан сифатли чиқармоқдалар.

Механизаторлар Ўзбекистон ССР ва Ўзкомпартиянинг 40 йиллиги тўйини муносиб ғалабалар билан нишонлаш юзасидан социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбордилар. Шу сабабли ҳам кўпгина бўлим ва бригадаларда ғўзанинг иккинчи культивацияси муваффақиятли тугалланди. Ҳозир механизаторлар ғўзани учинчи марта культивация қилмоқдалар. Айниқса, бу ишда 1-бўлимнинг механизаторлари яхши кўрсаткичларга эришяптилар. Раҳим Пўлатов, Расул Жабборов, Эгамберди Салимбоев каби моҳир механизаторларнинг ишидан деҳқонлар беҳад хурсанддирлар. Шу сабабли ҳам улар ишлаётган карталарда бегона ўтлар йўқ. Ғўзалар беғубор ўсиб, ёппасига шоналай бошлади.

ҚАРДОШЛИК ВА ДЎСТЛИК НАМОЙИШИ

КРЕМЛНИНГ СЪЕЗДЛАР САРОЙИДА МИТИНГ

Қардош немис халқининг вакиллари элимизга келган кунлардан бошлаб совет кишиларининг меҳр-муҳаббати ва самимиятини ҳис қилиб турдилр. Бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас эди. Социализм ва коммунизм қуриш, тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун биргаликда кураш, жаҳон коммунистик ҳаракатининг энг муҳим проблемаларига партияларимизнинг қарашларидаги бирлик —мана шу муштарак ишнинг ҳаммаси Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси халқларини чамбарчас бирлаштирди.

12 июнда Кремлнинг Съездлар саройида ўтказилган совет-герман дўстлиги митинги мамлакатларимиз меҳнаткашларининг қардошлик ҳисларини, интернационал бирдамлигини яна бир марта яққол намойиш қилди. Бу митингга Москва заводлари ва қурилишларининг ишчилари, олимлар, партия ташкилотларининг, совет жамоатчилигининг, СССР Қуролли Кучларининг вакиллари, пойтахтдаги олий ўқув юртларининг ўқувчилари келишди. Залда чет эл дипломатлари, журналистлар ҳозир бўлишди.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси Вальтер Ульбрихт, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев, шунингдек Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин ўртоқлар Президиумга чиқишлари билан гулдурос қарсаклар бошланиб кетди. Президиумда Германия Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқининг таниқли партия ва давлат арбоблари ҳам бор эди.

Митингни КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев очди.

Германия Демократик Республикаси ва СССРнинг давлат гимнлари ижро этилади.

Сўнгра Москва электр лампа заводининг слесари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. М. Малинкин, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси, Ленин мукофоти лауреати, СССР Олий Советининг депутати Б. В. Петровский, М. В. Ломоносов номидаги Москва Давлат университетининг студенти Марина Ефимова нутқ сўзлайдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев минбарга чиқади. Залда гулдурос, давомли қарсаклар янграйди. Ҳамма ўрнидан туради, Н. С. Хрушчев, Вальтер Ульбрихт шарафига, совет-герман дўстлиги шарафига айтилган хитоблар эшитилади.

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўртоқ Вальтер Ульбрихтга ва бошқа немис дўстларимизга мурожаат қилиб, уларга КПСС Марказий Комитети, ССР Иттифоқи Олий Совети ва Совет ҳукумати номидан, миллионларча совет меҳнаткашлари номидан самимий саломлар топширди.

Бизнинг меҳмонларимиз, —деди Н. С. Хрушчев,— Уралда ва Сибирда — Свердловск, Новосибирск, Иркутск, Братск, Красноярск, Омск шаҳарларида бўлишди. Улар совет кишилари билан учрашиб, халқимизнинг қардошлик туйғуларини яна бир марта ҳис қила олдилар. Совет Иттифоқи меҳнаткашларининг ўзларининг немис дўстларига бўлган муносабатларини ҳаммадан кўра яхшироқ очиб берадиган қизғин хайрихоҳликни пайқай олдилар.

Москвада ҳам, Уралда ҳам, Сибирда ҳам Совет мамлакатининг ҳар бир районида ривожланишимизнинг стрелкалари коммунизмга борадиган йўлни кўрсатиб турибди, деб ўртоқ Ульбрихт жуда яхши гапни айтди.

Германия Демократик Республикасида ҳам ривожланиш стрелкалари коммунизмга борадиган йўлни кўрсатиб турибдики, биз бунга хурсандмиз ва бу билан фахрланамиз.

Улуғ мақсаднинг мана шундай муштараклиги халқларимизни бирлаштириб турган бузилмас дўстликни туғдирмоқда. Бу дўстлик халқларимизга қимматга тушган. Мамлакатимиз халқлари билан немис халқи ўртасидаги муносабатлар турли тарзда вужудга келди. Улар ўртасида ҳамиша ҳам тинчлик ва дўстлик бўлаверган эмас. Фақат герман империализмининггина эмас, шу билан бирга жаҳон империализмининг ҳам зарбдор кучи бўлган гитлерчилар фашизми бошлаб берган иккинчи жаҳон урушининг даҳшатли кунлари тугаганидан бери атиги йигирма йил вақт ўтди.

Лекин урушнинг ҳатто энг мудҳиш кунларида ҳам, — деди Н. С. Хрушчев, совет кишилари Гитлер Германиясидан, Пруссия юнкерларининг, милитаристлар ва ҳарбий монополияларнинг Германиясидан ташқари, бошқа бир Германия — ишчилар, деҳқонлар ва меҳнаткаш интеллигенция Германияси борлигини, жаҳонга буюк мутафаккирларни, фан ва маданият арбобларини, жуда кўп немис риволюционерларини ва антифашистларни етиштириб берган Германия борлигини унутган эмаслар.

Ҳозир биз немис еридаги биринчи ишчи ва деҳқонлар давлати бўлган Германия Демократик Республикасини табриклаш билан ана шу Германияни табрикламоқдамиз.

(Давоми 2-бетда).

Бекобод бошқармасидаги Ленин номли колхознинг механизатор И. Ўсаров бошлиқ тюпкочи звено пахтакорлари бу йил 45 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Миришкорлар ҳозирги ғанимат дамлардан ўринли фойдаланиб, ғўза парваришини намунали олиб боришаяпти. Суратларда: (чапда) ўртоқ И. Ўсаров, (ўнгда) Тюпкочи звено бошлиғи И. Ўсаров ғўзаларга ишлов бермоқда.

А. Абалян фотолари.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Газетанинг бугунги 3-бети икки хил нусҳада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган саҳифада: «Главташкентстрой»нинг қурилишни механизациялаш трестига қарашли 2-бошқарма бошлиғи Д. Воронининнинг «Техникани қадрланг», «Чирчиксельмаш» заводининг мастери П. Абламоновнинг «Саратовликлар изидан», Ю. Баҳодировнинг «Юбилей тараддуди» сарлавҳали мақолалари ҳамда бошқа хилма-хил материалларни ўқиш мумкин.

Қишлоқ хўжалиги ходимларига мўлжалланган саҳифада эса мухбиримиз Б. Халиловнинг «Кўркам ва қаровсиз шийпонлар», И. Скворцовнинг «Машинанинг қайта туғилиши» сарлавҳали мақолалари ва бошқа турли хабарлар босилган.

Ҳурмат тахтаси

Ўзбекистон КП Тошкент қишлоқ область комитети ва область ижроия комитети давлатга пилла сотиш топшириғини бажарганликлари учун қуйидагиларни область ҲУРМАТ ТАХТАСИГА ёзишга қарор қилдилар.

КАЛИНИН ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БОШҚАРМАСИ БЎЙИЧА:

«Красний водопад» совхози (директори **Ю. Ҳошимов,** партия ташкилотининг секретари **И. Н. Германович** ўртоқлар). Совхоз 4100 килограмм ўрнига 4167 килограмм пилла сотиб, планини 101,6 процент қилиб бажарган.

Куйбишев номли колхоз (раиси **С. Шукуров,** партия ташкилотининг секретари **К. Зокиров,** агротехниги **М. Юсупов** ўртоқлар). Колхоз 6650 килограмм ўрнига 6774 килограмм пилла сотиб, планини 103 процент қилиб бажарган.

Навоий номли колхоз (раиси **А. Нишонов,** партия ташкилотининг секретари **Л. Давронов,** агротехниги **Ю. Мадаминов** ўртоқлар). Колхоз 6700 килограмм ўрнига 6839 килограмм пилла сотиб, планини 102,1 процент қилиб бажарган.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

СССР олтинчи чақириқ Олий Советининг тўртинчи сессияси 1964 йил 13 июлда Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль 1964 йил 13 июнь.

БАРАКАЛИ ХИРМОН КЎТАРАМИЗ

Пахта энг катта тўёнамиз дебди машъал Хоразмнинг донгдор пахтакори, «Ўзбекистон» колхозининг мўл ҳосилли бригадаси бошлиғи Искандар Юсупов республикамиз пахтакорларига қарата айтган ўз мурожаатида. Ҳақ гап. Республикамиз мамлакатда ўзининг момиқ «оқ олтин»и билан маълум ва машҳурдир. Пахта халқимизнинг миллий ифтихори. Бизнинг бригаданинг азамат пахтакорлари ҳам мурожаатни қизғин кутиб олишди. Пахтакорларимиз шонли тўйга муносиб тўёна ҳозирлаш учун бепоён пахта далаларида фидокорона кураш олиб бормоқдалар. Бу йилги мавсумда гектарлардан планда белгилангандаги 36 центнер ўрнига 43,4 центнердан баракали ҳосил хирмони кўтармоқчимиз. Бунинг учун етарли асос бор.

66 гектарга кўклам кези сифатли қилиб чигит экдик. Ҳозирги кунда ана шу майдонларда яшил квадратлар барқ уриб ўсаяпти. Бригадада ғўза парвариши анча эрта бошланди. Айни вақтисоатида яганани тугатдик. Қатор оралар икки марта икки томонлама ишланди. Экинлар минерал ўғитларга тўйдириб озиқлантирилди. Ишчан механизаторларимиз юқори унум билан ишлаб ғўза парваришининг намунали боришига муносиб ҳисса қўшишаяпти. Азамат сувөрийларимиз шу кунда учинчи парваришни ҳам қизитиб юбордилар.

Моҳир сувчиларимиз ҳам белни маҳкам боғлаб ишлашаяпти. Улар кечани кундузга, кундузни тунга улаб ғўзаларни қондириб суғоришаяпти. Эгатларда сув жилдираб оқаяпти. Ҳамма майдонларимизда ҳам ниҳолларнинг авжи яхши. Ғўзалар 7—8 тадан чинбарг чиқарган. Олди кўчатларда дастлабки шоналар кўзга ташланиб қолди. Ҳадемай равон эгатларни безаган баравж букетларни чаман-чаман гуллар қоплайди.

Олтин кузда жами майдонларимиздаги пахтанинг асосий қисмини «зангори кема»лар билан йиғиштириб оламиз. Ҳосилни пунктга қоп-қанорсиз, прицепларда ташиб берамиз. Бунинг учун ҳозирдан ишни пухта ташкил қилиш лозим.

Бригадамиз аъзолари буни жуда яхши тушунишади. Улар гектарларда 90—100 минг туп бўлиқ кўчат бўлишини таъминлашди. Энди ҳар туп ғўзада мўл ҳосил тўплаш учун бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишлашаяпти.

Пяк ПЕТР,
Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Правда» колхозининг механизациялашган бригадаси бошлиғи.

БИЛДИРИШ

Шу йил 13 июнда меҳнаткашлар депутатлари Тошкент саноат область Советининг биринчи чақириқ тўртинчи сессияси бўлиб ўтди.

Сессия ташкилий масалаларни кўриб чиқди. Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент саноат область Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ **А. А. Хўжаев** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан вазифасидан озод қилинди.

Сессия меҳнаткашлар депутатлари Тошкент саноат область Совети ижроия комитетининг вақтинча раиси қилиб ўртоқ **Раъно Назаровна Бобожонова**ни тасдиқлади.

ЮКСАК ИШ МАДАНИЯТИ УЧУН

Мамлакатимизда кишиликнинг асрлар давомидаги орзу-умиди бўлган коммунистик жамиятнинг моддий-техника базасини яратиш учун умумхалқ кураши бораётган ҳозирги вақтда иш маданиятини ошириш алоҳида аҳамият касб этади.

Ҳар бир корхона, цех, участка, бригадада ишнинг ташкил этилиши, асбоб-ускуналарнинг, ёрдамчи механизмларнинг жойланиши, шунингдек бинолар, асбоб-ускуналарнинг ранги, иш жойининг ёруғ ва шинам бўлиши ва бошқа шу каби факторлар меҳнатга актив таъсир кўрсатади. Кузатишлар натижасида шу нарса маълум бўлдики, агрегат ва машиналар, биноларнинг киши кўзини толиқтирмайдиган рангда бўлиши меҳнат унумдорлигини 2—4, асбоб-ускуналарнинг тўғри жойлаштирилиши эса 5—10 процент оширар экан.

Шунинг учун ҳам меҳнат шароитининг тинмай яхшиланиб, енгиллашиб бориши совет жамияти тараққиётининг ажралмас қонунидир. Коммунистик партия Программасида бу масала ҳақида алоҳида тўхтаб ўтилган, унда шундай дейилади: **«МЕҲНАТ ШАРОИТИНИ ҲАР ТОМОНЛАМА СОҒЛОМЛАШТИРИШ ВА ЕНГИЛЛАШТИРИШ — ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИДАН БИРИДИР».**

Ишлаб чиқариш маданиятининг савияси меҳнатнинг механизация даражаси, қўлланилаётган технологиянинг прогрессивлиги, корхонанинг ритмик ишлаши, тайёрланаётган маҳсулотнинг сифати, технология интизомига қатъий амал қилишнинг пухта ташкил этилиши билан белгиланади. Социалистик корхона ишлаб чиқаришнинг юксак маданиятлиги меҳнатнинг соғлом, қувончли, унумли бўлишига, у ёки бу коллектив иши техника-иқтисодий кўрсаткичларининг кескин яхшиланишига олиб келади. Шунинг учун ҳам ҳозирги вақтда саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида, муассасаларда иш маданиятини яхшилаш бўйича область кўриги бормоқда. Ҳар бир корхона ёки ташкилотда иш маданиятини яхшилашга қаратилган тадбирлар комплекс белгиланди ва улар бирин-кетин амалга оширилаяпти. Бу эса ҳозирнинг ўзидаёқ ижобий натижалар бермоқда.

Фақатгина май ойи ичида область саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ва алоқа ташкилотларида ишлаб чиқариш маданиятини яхшилаш, саноат эстетикасини жорий қилишга қаратилган 3 минг 273 таклиф тушди. Уларнинг ярмига яқини амалга оширилди ва бунинг эвазига қатор оғир иш жараёнлари енгиллашди, ишчилар меҳнати шароити [illegible] завод-фабрикалар коллективлари иш маданиятини ошириш бўйича белгиланган ташкилий-техникавий тадбирларни ўз вақтида амалга оширишга эришаяптилар. Бу эса ўзининг ажойиб самараларини бераяпти.

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводида бу соҳада қилинаётган ишлар, кўрилаётган чоралар, айниқса, диққатга сазовордир. Қайси бир цехга кирманг унинг сатҳи ёг тушса ялагудек тоза, ҳамма нарса саранжом-саришта, маълум бир ажратилган жойда турибди. Цехлардаги деярлик барча асбоб-ускуналар киши кўзини толиқтирмайдиган очиқ рангларга бўялган. Цехларда иш жойларининг тозалик ҳолати ҳар куни текшириб турилади. [illegible] бажарилишида ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. Завод бўйича шу йилнинг 5 ойи ичида ялпи маҳсулот тайёрлаш топшириғи анча ортиғи билан адо этилди, қўшимча равишда юзларча минг сўмлик пўлат ва прокат етказиб берилди. Тошкентдаги уйсозлик, тўқимачилик ва сут комбинатлари, Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводи, Чирчиқ электрохимия комбинати, Оҳангарондаги кўмирни ер остида газга айлантириш станцияси ва бошқа қатор завод-фабрикаларда иш маданияти тинмай юксалиб бормоқда.

Лекин областимиздаги қатор корхоналар ва ташкилотларда ишлаб чиқариш маданиятининг аҳволини кўнгилдагидек деб бўлмайди. [illegible] заводлари, трамвай-троллейбус тресті, Чирчиқдаги трансформатор заводи, кўпчилик қурилиш ташкилотлари, бинокорлик материаллари саноати корхоналари шулар жумласидандир. Иш маданиятининг пастлиги оқибатида Оҳангарон ГРЭСида олтита йирик мотор ишдан чиқди, «Ўзбекхиммаш» заводида эса қимматбаҳо металлар кўплаб нобуд бўлаяпти, Олмалиқдаги 8-темир-бетон буюмлари заводи, мебель фабрикаси, Янгийўлдаги 5-авторемонт заводи ва бошқа 30 га яқин корхона маҳсулот таннархи бўйича топшириқни бажармаётир.

Бу корхоналар маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари [illegible] эътибор бермаётирлар. Тўғри, бу завод-фабрикалар, қурилиш ва транспорт ташкилотларида иш маданиятини ошириш бўйича махсус комиссиялар тузилди, жуда кўп ташкилий-техникавий тадбирлар белгиланди. Аммо иш шу билан деярлик тўхтатиб қўйилди.

Ишлаб чиқариш маданиятини яхшилашга нисбатан бундай ўзибўларчилик билан муносабатда бўлиш кайфиятларига тезда хотима бериш зарур. Шаҳар ва район партия комитетлари, жойлардаги бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳар бир корхона, қурилиш, транспорт ташкилотида [illegible]

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИ

(Боши биринчи бетда).

Германия Демократик Республикаси ташкил топганига, деб сўзини давом эттирди Н. С. Хрушчев, шу йил кузда 15 йил тўлади. Шу йиллар ичида у Марказий Европада тинчликнинг забардаст истеҳкомига, социализмнинг мустаҳкам қалъасига айланди. Сизларнинг республикангиз бутун немис халқи учун дадиллик билан бахтли истиқбол йўлини очиб бермоқда. Илмий коммунизм асосчиларининг ватанида социализм байроғини кўтаришдек буюк тарихий вазифа Германия Демократик Республикасидаги коммунистларнинг, барча меҳнаткашларнинг зиммасига тушди.

Немис дўстларимизнинг янги турмуш қуришни бошлаши осон иш бўлмади. Фашизмнинг социал, сиёсий ва маънавий қолдиқларини тугатишга тўғри келди. Нацизм идеологиясининг заҳарли томирларини қўпориб ташлаш, одамларнинг қалбини ва миясини шу идеологиядан халос қилиш керак эди. Немис ишчилар синфининг шонли революцион традицияларини қайта тиклаш керак эди. Уруш вайрон қилган хўжаликни тикламоқ учун жуда кўп куч ва ғайрат сарфланди.

Н. С. Хрушчев бундай деди: 1961 йилнинг августида ҳукумат Ғарбий Германия ва Ғарбий Берлин билан бўлган ўзининг давлат чегарасини мустаҳкам муҳофаза қилиб олгандан кейин Германия Демократик Республикасининг социалистик қурилишдаги муваффақиятлари айниқса яққол намоён бўлди. Бу тадбир натижасида империалистларнинг Германия Демократик Республикасига қарши иқтисодий ва сиёсий диверсия қилишларига имкон бериб келган йўллар ёпиб қўйилди.

Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари эришган жуда катта муваффақиятлар, деди Н. С. Хрушчев, аввало, ишчилар синфи олиб бораётган фидокорона курашнинг натижасидир, меҳнаткашларнинг революцион авангарди — Германия Бирлашган социалистик партияси, унинг ўртоқ Вальтер Ульбрихт бошчилигидаги Марказий Комитети катта ижодий иш олиб борганликларининг натижасидир. Германия Бирлашган социалистик партиясининг тарихий хизмати шундаки, у, Демократик Германия Миллий Фронти қудратли ҳаракатида бирлашган барча тинчликсевар, ватанпарвар кучларни — немис халқининг мана шу кучларини тинчлик ва социализм учун, Германия масаласини тинч демократик йўл билан ҳал қилиш учун кураш байроғи остида жипслаштира олди.

Германия Бирлашган социалистик партияси, деди Н. С. Хрушчев, халқаро коммунистик ҳаракатнинг илғор отрядларидан биридир. У, социалистик қурилиш назариясини ва практикасини ривожлантиришга, жаҳон социалистик ҳамдўстлиги мамлакатларининг, бутун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг бирлигини ва жипслигини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшмоқда. Немис дўстларимиз билан бирга биз шуни айтишимиз мумкинки, идеологиянинг, ҳозирги халқаро сиёсатнинг ҳамда жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг барча асосий масалаларига қарашда партияларимиз ўртасида — Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Германия Бирлашган социалистик партияси ўртасида тўла бирлик мавжуддир.

Кейинги вақтлардаги воқеалар шуни яққол кўрсатиб турибдики, Германия Демократик Республикаси Европада тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашнинг тобора муҳимроқ фактори бўлиб қолмоқда. Ғарбий Германия мелитаристларининг ва реваншчиларининг хатарли планларига қарши курашда барча тинчликсевар немисларнинг таянчи бўлиб қолмоқда. Бугун тўла асос билан шуни айтиш мумкинки, Германия масаласини тинч йўл билан бартараф қилиш масалаларигина эмас, шу билан бирга Европада тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлашга тааллуқли бошқа проблемаларни ҳам Германия Демократик Республикасининг иштирокисиз ҳал қилиб бўлмайди.

Ғарбий Германиядаги ҳукмрон доиралариниг сиёсати ҳозирги кунда Европада энг агрессив ва авантюристик сиёсат эканлигини фактлар кўрсатиб турибди. Эндиликда Ғарбий Германия реваншчиларининг бутун фикри-зикри ядро қуролини ўз қўлига олишдан иборат бўлиб қолди. Улар НАТОнинг кўп томонлама ядро кучларида иштирок қилмоқ, яъни ракета-ядро аппаратларининг кнопкаларига қўл узатмоқ учун ҳамма нарсани қилишга тайёрдирлар.

Совет Иттифоқи деди Н. С. Хрушчев, Германия Федератив Республикасининг давлат бўлиб яшашига қарши чиқаётгани йўқ, лекин биз Бонн ҳукуматининг хатарли реваншчилик сиёсатига индамай қарай олмаймиз. Федератив Республикада яшаб турган немисларнинг ҳаммасини, деб сўзини давом эттирди нотиқ, реваншчилар деб ҳисоблаш мутлақо нотўғри бўлур эди, албатта. Ғарбий Германиядаги меҳнаткаш аҳолининг катта кўпчилиги ҳамма халқлар билан дўст бўлиб тинчликда яшашни истайди, биз буни биламиз. Бонннинг реваншчилик сиёсати ўт билан ўйнашиш эканлигини тушунаётган кишилар ҳатто Ғарбий Германия буржуазияси орасида ҳам оз эмас. Ғарбий Германиядаги барча ақли расо кишиларнинг давлатларимиз ўртасида муносабатларни яхшилаш, тинч ҳамкорликни ривожлантириш йўлида куч ва ғайрат сарфлаётганликларини табриклаймиз.

Совет Иттифоқи ҳеч кимга ҳужум қилиш ниятида эмас, биз тинч меҳнат қилишни истаймиз. Авантюристик сўқмоқлар қидиришнинг бизга кераги йўқ. Турмушда истиқболни кўрмаётганларгина ўзини отиб, сувга ташлаб, осиб ўлдиришга интилади ёки жаҳон урушини бошлашни истайди—ҳозирги вақтда эса буларнинг иккови ҳам бир нарса. Биз—реалистлармиз, соғлом ақл-идрок кишиларимиз, ўз кучимизга, ўзимизнинг имкониятларимизга ишонамиз, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш тўғрисида партиямизнинг XXII съезди чиқарган қарорлар ва КПСС Программаси албатта бажарилишига ниҳоят даражада аминмиз!

Биз ҳеч кимнинг сўзига учмаймиз, ленинча тўғри позициядан бизни ҳеч ким тойдира олмайди. Баъзи кимсалар совет коммунистлари социализм икки йўл билан: ёки қуролли қўзғалон йўли билан, ёки тинч йўл билан ғалаба қилиши мумкинлигини эътироф қилиб, империализмга қарши етарли равишда революцион тарзда курашмаётирлар, деб даъво қилмоқдалар ва бу билан бизни революционерлар эмас, деб жиғимизга тегмоқдалар. Бизни танқид қилаётганлар эса: фақат қўзғолон йўли билан бориш керак, демоқдалар. Бундай кишилар бизни етарли равишда революционер эмас, деб даъво қилиб, бизни авантюризм йўлига судрамоқчи бўлаётирлар.

Ҳар бир мамлакатнинг ишчилар синфи, меҳнаткаш халқи, деб таъкидлайди Н. С. Хрушчев, бошқа бир мамлакатдан фотиҳа олмай, революция қила беради. Революциянинг кўтарилиши қўзғолон учун, ишчилар синфининг, халқнинг ҳокимиятни қўлга олиши учун, революцион ғалабаларни қўлга киритиш учун кучлар етилган пайтда мамлакатда вужудга келган конкрет вазиятга боғлиқ бўлади. Бу нарса равшан бўлиши керак эди ва бунда бахслашиш учун ўрин йўқ. Лекин бизни танқид қилувчилар бунинг бутунлай тескарисини айтмоқдалар. Хўш, фақат битта йўл бор, деб ҳозир вайсай берсак, бу билан бирор мамлакат мана шу эзгу мақсадга: ишчилар синфининг ғалабасига заррача яқинлашиб қоладими, ахир?! Бундай мақсадга яқинлашиш, айтиш мумкинки, тилнинг узунлигига ва оғизда кўп айлана беришига боғлиқ эмас.

Бошқа компартияларга ўз мамлакатлари халқларини қачон революцияга кўтариш тўғрисида тавсиялар бериш нотўғри, беъманилик бўлур эди. Бундай масалаларни ҳал қилиш фақат ҳар бир мамлакатдаги коммунистик ва ишчи марксчи-ленинчи партияларнинг ва халқларнинг ўз ишидир. Бироқ, бунинг устига бўлмаган нарсани реал мавжуд нарса деб тасаввур қилмаслик учун вужудга келган вазиятни яхшироқ тушуниб олиш ҳам халақит бермайди. Бизни авантюралар йўлига судрашга уринаётганларга айтмоқчи бўлган гапим мана шу. Йўқ, сизларнинг номерларингиз ўтмайди!

Термоядро уруши вайроналари устида инсоният тағин ҳам гўзалроқ жамият қуриб олади, деган шиорни биз тушунмаймиз. Термоядро урушидан кейин ер юзида нималар қолишини ҳозир жуда муайян қилиб айта оладиган лоақал битта ақлли ёки ақлсиз киши бормикин?

Бундай урушда монополистлар ҳам ҳалок бўладилар, коммунистлар ҳам ҳалок бўладилар. Шундай қурбонлар эвазига социалистик революция ғалаба қилади деб гапириш аҳмоқликдир, жуда аҳмоқликдир! Менинг ишончим комил, деб сўзини давом эттирди Н. С. Хрушчев, мен буни фақат Коммунистик партиямиз номидангина гапираётганим йўқ, мен буни бутун совет халқи номидан гапираётирман, мен аминманки, биз ҳаммамиз жаҳон урушининг бошланишига қаршимиз, бу уруш нақадар ўта революцион сафсаталар билан оқланмасин, барибир биз ҳаммамиз жаҳон урушининг бошланишига қаршимиз.

Уруш тугагандан бери, деди Н. С. Хрушчев, гарчи йигирма йилга яқин вақт ўтган бўлса ҳам, урушдан кейинги ишларни саранжомлаш проблемалари Германия территориясида шу вақтгача ҳал қилингани йўқ. Бу эса, кескинликнинг хатарли ўчоғини, янги уруш хавфининг манбаини вужудга келтирмоқда. Германия проблемасини тинч бартараф этиш масаласи шундай ҳал қилиниши мумкин ва лозимки, ер юзидаги одамлар эркин нафас оладиган бўлсинлар ва ўринларига ётар эканлар, эртага уруш бошланиб қолмасмикин ва шу ётганимизча гум бўлиб қолмасмикинмиз, деб хавотирланмайдиган бўлсинлар. Агар иш бундан буён ҳам ҳозиргидек бораверса, уруш хавфи кучая беради ва бундай хатарли ривожланишнинг на охири, на чегараси бўлади.

Н. С. Хрушчев шуни эслатиб ўтдики, вужудга келган мураккаб аҳволдан келиб чиқаётган проблемаларни тинч йўл билан ҳал этишни Совет Иттифоқи Ғарбдаги ўзининг музокарадошларига неча марталаб таклиф қилди. Совет таклифларининг моҳияти шуки, Германия сулҳ шартномасини тузиш керак, бу шартномада ҳақиқатда вужудга келган мавжуд аҳвол эътироф қилинадиган бўлсин.

Совет Иттифоқи, Германия Демократик Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатлар, деди Н. С. Хрушчев, Германия билан сулҳ шартномаси тузиш ва шу асосда Ғарбий Берлиндаги аҳволни нармаллаштириш учун курашиб келдилар ва бундан буён ҳам кураш олиб борадилар. Биз аввалдагидек ҳозирда ҳам бутун Европанинг ҳавфсизлиги манфаатлари, умумий тинчлик манфаатлари мавжуд герман давлатлари билан сулҳ шартномаси тузишни талаб этади, деб ҳисобламоқдамиз.

Сўнгра Н. С. Хрушчев шу кунларда Совет Иттифоқи билан Германия Демократик республикаси ўртасида олиб борилган музокараларга тўхталиб ўтди. Н. С. Хрушчев айтдики, бу музокаралар самарали бўлди ва ҳар иккала партиямиз ва ҳар иккала давлатимиз ўртасидаги алоқаларни ва ҳамкорликни янада мустаҳкамлашишига катта ҳисса қўшди. Музокараларнинг асосий натижаси — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома тузиш бўлди. Мамлакатимиз ўртасидаги муносабатларга асос бўлган принциплар — тўла тенг ҳуқуқлилик, бир-бирининг суверенитетини ҳурмат қилиш, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, шунингдек социалистик интернационализм, ўзаро қардошларча ёрдам ва ўзаро манфаатдорлик, дўстлик ва мустаҳкам ҳамкорлик ана шу шартномада ўзининг конкрет ифодасини топади. Шартнома мамлакатларимиз ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашгагина эмас, балки тинчлик ишига ва янги урушнинг олдини олиш ишига, Германия масаласини тинч ҳал этиш учун курашга ҳам қўшилган муҳим ҳисса бўлиб хизмат қилажагига шак-шубҳа йўқ.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз нутқида Хитой Коммунистик партияси раҳбарлари ўтказиб келаётган бузғунчилик ишлари натижасида социалистик ҳамдўстликда, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатида аҳвол мураккаблашганлиги тўғрисида батафсил гапирди.

Партиямизнинг ва Германия Бирлашган социалистик партиясининг ҳужжатларида, деди Н. С. Хрушчев, бошқа марксчи-ленинчи партияларнинг ҳужжатларида замонамизнинг энг муҳим проблемалари юзасидан Хитой Компартияси раҳбарларининг хато фикрлари бир неча бор чуқур таҳлил этилди.

Таассуф билан шу гапларни айтишга тўғри келади: кейинги йилларда Хитой Компартиясининг раҳбарлари социалистик системани мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш бир ёқда турсин, балки социалистик мамлакатларнинг бирлигига қадамба-қадам путур етказдилар, халқаро майдонда умумий сиёсатимизни амалга оширишда қийинчиликларни вужудга келтирдилар. Хитой раҳбарларининг социалистик ҳамдўстликнинг ғоявий-сиёсий негизларига ҳар қандай қилиб бўлса ҳам путур етказиш, социалистик мамлакатларнинг иқтисодий, ҳарбий, маданий алоқаларини заифлаштиришга интилишлари кун сайин яққол кўрина бошлади.

Пировард натижада, деб таъкидлади Н. С. Хрушчев, социалистик халқларнинг интернационал бирлиги, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлиги тантана қилажагига шубҳамиз йўқ. Аммо, коммунистларнинг қўл қовуштириб ўтириб, келишмовчиликлар ўз-ўзидан тамомила йўқолиб кетадиган пайтни кутиб туришлари кечирилмаслик бир ҳол бўлур эди.

Н. С. Хрушчев сўзини давом эттириб, бундай деди: Воқеаларга реал кўз билан қараш керак: модомики Хитой раҳбарлари ўзларининг алоҳида хато фикрларида тура берар эканлар, бу факрларни бошқа партияларга тиқиштирмоқчи бўлар эканлар, у ҳолда коммунистлар ғоявий кураш олиб боришлари ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг умумий йўлини қаттиқ туриб ҳимоя қилишлари лозим. Мунозарамизнинг диққат марказида турган масалалар-тинчлик ва тинч-тотув яшаш масалалари, янги жамият барпо қилиш методлари ва формалари, революцион кураш ва миллий-озодлик ҳаракатини ривожлантириш йўллари масалалари жуда катта ва ғоят жиддий масалалар бўлганлиги учун принципсиз ён бериш ва мусосасозлик қилиш сира ҳам мумкин эмас. Бизнинг бу масалаларда тўғри йўлни ўтказиш учун олиб бораётган курашимиз обрў учун олиб бораётган кураш ҳам эмас, тор доирадаги партиявий келишмовчиликлар ҳам эмас. Революциянинг тақдири, социализм ва тинчликнинг тақдири, халқларнинг келажаги кўп жиҳатдан боғлиқ бўлган масалалар теварагида кураш олиб борилмоқда.

Принципиал ва чуқур ғоявий келишмовчиликлар бўлганида социалистик мамлакатлар ўртасида иқтисодий, ташқи сиёсий, ҳарбий ҳамкорликни, маданий алоқаларни сақлаб қолиш ва мустаҳкамлаш мумкинми, деган савол пайдо бўлади. Давлатни бошқараётган коммунистик ва ишчи партиялар учун бу ғоят муҳим масаладир.

Бизнинг партиямиз идеология соҳасидаги келишмовчиликларни давлатлар ўртасидаги муносабатлар соҳасига кўчиришга йўл қўйиш ярамайди деб ҳисоблайди, чунки ана шу келишмовчиликларни давлатлар ўртасидаги муносабатларга кўчириш оқибат натижада жаҳон социализмининг позицияларини заифлаштиради ва объектив равишда империализмга қўл келади. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг зўр бериб ҳаракат қилаётганлигига қарамай, ғоявий келишмовчиликлар Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги ўзаро давлат муносабатларига ҳам кўчирилмоқда. Бизнинг айбимиз билан шундай бўлаётгани йўқ.

Биз Совет-Хитой муносабатларини, шу жумладан давлат йўли билан бўладиган муносабатларни ҳам нормаллаштириш йўллари ҳозирги кунда очиқ деб ҳисоблаймиз. Яхши ният билан иш кўриш ва ўз халқи олдидаги, бутун революцион ҳаракат олдидаги юксак бурчни англаш керак, холос. Бизнинг партиямиз ана шу принципга доим амал қилади, барча социалистик мамлакатлар ўртасидаги қардошларча ҳамкорликни ривожлантиришга ҳаракат қилаберади.

Халқ ҳокимияти йилларида, деб сўзини давом эттирди нотиқ, социализм мамлакатлари ўзларининг халқ хўжаликларини ривожлантиришда олға қараб жуда катта қадам қўйдилар. Энгельс ёзганидек, немис ишчилари неча ўн йиллар мобайнида «пролетариат курашига бошчилик қилдилар», юксак даражада мардлик, қатъият ва ғайрат кўрсатдилар. Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари ана шу ажойиб традицияларини давом эттирмоқдалар. Улар одам одамни эксплуатация қилишига барҳам бердилар ва Маркс, Энгельс, Ленин улуғ ғояларини, немис ишчилар синфининг энг яхши намояндалари Карл Либкнехт, Роза Люксембург, Клара Цеткин, Эрнст Тельман, Вильгельм Пик неча ўн йиллар мобайнида руёбга чиқариш учун қаҳрамонона курашиб келган ғояларни муваффақиятли суратда амалга оширмоқдалар.

Н. С. Хрушчев чуқур ишонч билдириб айтдики, Германия Демократик Республикасининг ишчилар синфи, Германия Федератив Республикасининг ишчилар синфи ва унинг авангарди — Германия Коммунистик партияси, бутун немис ишчилар синфи рўёбга чиқариш учун курашаётган иш эртами, кечми барибир бутун Германияда тантана қилади. Келажак социализмникидир, Германия меҳнаткашлари социализм тарихида кўпгина шонли саҳифалар очдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев бутун совет халқи номидан немис дўстларимизни яна бир марта самимий табриклади ва немис халқининг тинчлик ва социализм учун курашида янги муваффақиятларга эришувини тилади.

* * *

Сўз ўртоқ Вальтер Ульбрихтга берилади. Митинг қатнашчилари ўринларидан туриб немис халқининг содиқ фарзандини қизғин табриклайдилар.

ЎРТОҚ В. УЛЬБРИХТ НУТҚИ

Ўртоқ В. Ульбрихт Совет Иттифоқига қилган сафарининг якунлари тўғрисида батафсил гапириб, қуйидагиларни таъкидлади: Бу саёҳат Германия Демократик Республикасидан келиб, бу саёҳатда қатнашганларнинг ҳаммаси учун тўлқинлантирадиган ва хурсанд қиладиган ёрқин таассуротлар билан тўла унутилмас гўзал воқеа бўлди.

Бу сафар, деди ўртоқ Ульбрихт, — бизга Совет Иттифоқи буюк истиқболларининг ва шу туфайли қардошларча дўстлик ҳамда бирдамлик иплари орқали Совет Иттифоқи билан боғланган халқларнинг социалистик оиласидаги бошқа давлатларнинг ҳам буюк истиқболини кўрсатувчи жонли ва яққол манзарани кўз олдимизда гавдалантирди. Бу сафар социализм ва коммунизмнинг жаҳон миқёсида ғалаба қозонишининг мустаҳкам истиқболини бизга жонли, яққол ва ёрқин исботлади.

Москвада, Уралда ва Сибирда деб сўзини давом эттирди нотиқ, биз коммунистик қурилишнинг серғайрат кишилари билан гаплашдик. Биз уларнинг муваффақиятларини кўрдик ва уларнинг мўлжаллаб қўйган планларига қойил қолдик. Биз Уралда, Енисейда, Ангарада, Обь дарёси бўйида янги саноат иншоотларини кўрдик. Техника революцияси ҳозирги кундаёқ Сибирда зўр тараққиёт вужудга келтирибди. Буларнинг ҳаммасини фақат ишчилар синфининг марксчи-ленинчи, партияси, шонли КПСС раҳбарлигида қўлга киритиш мумкин бўлди, буларнинг ҳаммасини Совет ҳокимияти давридагина ва синалган ленинчи, дўстимиз Никита Сергеевич Хрушчев раҳбарлигида қўлга киритиш мумкин бўлди.

КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига, ҳамма кишиларга мен шуни айтишни истар эдим: Фанларни эгаллаётган, синалмаган йўллардан дадил олға бораётган, қийинчиликлардан қўрқмайдиган ва буюк Совет мамлакатининг оташин ватанпарварлари бўлганликлари учун ҳам Совет давлатининг қилган яхшиликларини янги кашфиётлар очиш ва табиат кучларини эгаллаш методларини топиш тарихасида юз ҳисса қилиб қайтариш истаги билан жўш урган ажойиб ва мард кишиларингиз борлиги билан сизларни чин кўнгилдан қутлаймиз.

Энг қийин ва мураккаб вазифаларни меҳнаткашларнинг ҳал қилишларига имкон бераётган изчил марксча-ленинча сиёсатни ўтказиб келаётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Совет ҳукумати етакчилигидаги шижоаткор ажойиб ёшлар, шунингдек Сибирдаги ва Уралдаги табиатнинг афсонавий кучлари ҳамда ўзининг ўзлаштирилишини кутиб ётган ер ости бойликлари — мана шуларнинг ҳаммаси социализм ва коммунизмнинг келгусида узил-кесил ғалаба қозонишини мутлақо равшан қилиб қўймоқда.

Сибирдаги ривожланиш коммунистик ва ишчи партияларнинг 1960 йилдаги қарорлари тўғрилигини кўрсатувчи жонли далилдир. Жаҳон социалистик системаси, халқаро ишчилар синфи ва империализмни енгиш ҳамда жамиятни қайта қуриш учун курашаётган кучлар инсоният жамияти тарихий ривожланишининг бош йўлини ва асосий босқичларини ҳақиқатан белгилаб бераётганлиги бу ерда, Сибирдаги тинч, яратувчилик меҳнати фронтида равшан кўрилмоқда. Инсон фаолиятининг ҳал қилувчи соҳасида, моддий ишлаб чиқариш соҳасида капитализм устидан қозонилаётган ғалаба қандай тайёрланаётганлигини Сибирь саноатининг ривожланиши очиқ кўрсатиб турибди. Социализм инсоният жамияти ривожланишининг тобора кўпроқ белгиловчи фактори бўлиб қолмоқда, халқаро муносабатларга ҳам тобора доимо ўсиб борувчи таъсир ўтказмоқда.

СССР да ва бошқа социалистик мамлакатларда саноатни ўстириш суръатларига доир маълумотларни келтириб, нотиқ бундай дейди: тинч-тотув яшаш ва халқаро кескинликни юмшатиш сиёсатини изчиллик билан амалга ошириш учун курашда социалистик давлатларнинг роли кўпайиб бормоқда. Бу соҳада Совет Иттифоқининг илмий-техникавий муваффақиятлари ва унинг жаҳоншумул аҳамиятга эга бўлган ҳарбий мудофаа қудрати алоҳида салмоқ касб қилмоқда.

Хуллас, дейди ўртоқ В. Ульбрихт, тарихнинг бориши Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан бирга бораётганлар муқаррар ғалабага олиб борадиган тарихан синалган йўлда турганлигини равшан кўрсатиб турибди. Ўз тақдирини империализм тақдири билан боғлаганлар империализм билан бирга муқаррар кризисга ва мағлубиятга маҳкум эканлиги равшан кўриниб турибди.

Тинч-тотув яшаш учун курашнинг энг ўткир участкасида жаҳон социалистик системасини мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшмоқ учун Германия Демократик Республикасининг меҳнаткашлари ҳам катта куч-ғайрат сарфламоқдалар ва катта ишлар қилмоқдалар. Шу сабабли, биз совет меҳнаткашларининг буюк муваффақиятларини, унчалик осон бўлмаган меҳнатларини ва қаҳрамонликларини айниқса қадрлаймиз.

Биз Ғарбий Германиядаги рақиб билан кураш олиб бормоқдамиз. Ҳозирги вақтда у иқтисодий жиҳатдан биздан ҳали кучлироқ. Лекин бизнинг бу рақибимиз боши берк кўчага кириб қолди, чунки у реваншчилик сиёсати ва ўзининг янги мустамлакачилик сиёсати натижасида ўзини яккалаб қўйди, чунки капиталистик давлатлар ўртасидаги зиддиятлар герман империализмининг ўзи интилаётган ҳукмронликка эришувига имкон бермаётир. Биз қудратли Совет Иттифоқи томонида турганлигимиз сабабли ва Ғарбий Германиянинг барча прогрессив кучлари билан қардошларча бирлигимиз туфайли бутун Германиянинг буюк истиқболини ва келажагини белгилаб бермоқдамиз.

Янги социалистик Германиянинг масъул вакиллари сифатида биз ўзимизнинг бу сафаримизда мана шу рус мўъжизасининг изларидан бордик. Халқнинг ижодкор кучи туфайли КПСС қарорлари қандай қилиб амалга оширилаётганлигини кўрдик.

Сўнгра Вальтер Ульбрихт баъзи халқаро масалаларга тўхталиб ўтади. У айтадики, ХКП нинг VIII партия съездидан кейин хитой раҳбарлари бу съезднинг қарорларини бузиш ва улоқтириб ташлаш билангина қолмай, балки коммунистик ва ишчи партияларнинг 1957 ва 1960 йиллардаги қўшма баёнотларидан ҳам воз кечдилар. Бу баёнотларни ишлаб чиқишда уларнинг ўзлари ҳам қатнашишган эди. Уларнинг ҳеч масъулиятни сезмай ўтказиб келаётган ва халқаро ишчилар ҳаракати сафларини бузишга қаратилган сиёсати ишимизга зарар етказди. Уларнинг янада каттароқ зарар етказишларига йўл қўймаслик манфаатларини кўзлаб, бизнинг фикримизча, барча коммунистик ва ишчи партиялар ўзларининг муносабатларини равшан айтиб беришлари зарур ва айрим партияларнинг тўла тенг ҳуқуқлилиги ва мустақиллиги асосида, пролетар интернационализми, қардошларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам асосида жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлигини тикламоқ учун бутун куч-ғайратни бирлаштиришлари лозим.

Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети хитой раҳбарларининг фаолиятини ва уларнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси шаънига ва раҳбар совет ўртоқларнинг шаънига қилаётган туҳматларини зўр қатъият билан қоралайди. Марксизм-ленинизмнинг энг элементар принципларини бузаётган хитой раҳбарларининг миллатчиларга хос кибрлиги билан ва Хитой Халқ Республикасида шахсга сиғинишни сақлаш ҳамда ҳимоя қилишга интилишлари билан биргаликда қабул қилинган қарорлардан тобора узоқлашиб кетаётганликлари тўғрисида таассуф билдиришга тўғри келади.

В. Ульбрихт ўз нутқида ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Бирлашган Араб Республикасига қилган сафарини зафарли сафар деб атайди ва шу муносабат билан қуйидагиларни айтади: Германия Бирлашган социалистик партияси, Германия Демократик Республикасининг ҳукумати ва унинг гражданлари Совет ҳукуматининг араб мамлакатлари билан ва Африка қитъасидаги бошқа миллий давлатлар билан дўстона муносабатлар ўрнатишдан иборат доно ва вазмин сиёсатини қўллаб-қувватламоқдалар, чунки бу сиёсат марксизм-ленинизмни ижодий тарзда қўлланишга асосланади ва бу сиёсат турмушда яхши натижалар берди.

Германия Демократик Республикаси билан СССРнинг марксизм-ленинизмга содиқ эканликлари, асосий фикр ва идеалларимизнинг бир-бирига тўғри келганлиги ва шунингдек, немис халқи миллий манфаатларининг Совет Иттифоқи ва унинг халқлари миллий манфаатларига тўғри келганлиги бу мамлакатлар ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликнинг гаровидир.

Тинчликни таъминлаш, деб таъкидлайди Вальтер Ульбрихт, немис халқи учун ҳаёт-мамот масаласи бўлиб қолди. Немис халқига сулҳ шартномаси керак. Иккинчи жаҳон урушидан қарийб 20 йил ўтганидан кейин ҳам Бонн ҳукуматининг талаби билан Ғарбдаги империалистик давлатлар сулҳ тузишдан ҳануз воз кечиб келмоқдалар.

Немис халқи ўзининг равнақи учун экономика, маданият ва фаннинг стабиль юксалишидан манфаатдордир. Немис халқи Совет Иттифоқи экономикаси ва маданиятининг равнақ топишидан манфаатдор бўлгани каби, Совет Иттифоқи ҳам тинчликсевар ва демократик Германия экономикаси ва маданиятининг равнақ топишидан манфаатдордир. Бинобарин немис халқининг миллий манфаатлари Совет Иттифоқининг манфаатларига мос эканлигини шу масалада ҳам кўриб турибмиз, дейди ўртоқ Ульбрихт.

Бу гаплар ёппасига қуролсизланиш, ядро урушининг олдини олиш чораларини ишлаб чиқиш, иқтисодий айирбошлашни совуқ урушнинг ҳар қандай кишанлари ва ғовларидан, унинг камситиш сиёсати ва шу сингарилардан халос қилиш мақсадида халқаро шартномалар тузиш масалаларига ҳам тааллуқлидир.

Вальтер Ульбрихт Ғарбий Германия ҳукуматининг бошлиғи профессор Эрхардга хат юборганлигини эслатиб ўтади ва бундай дейди: Мен бу хатимда реванш сиёсатини давом эттиришга қарши Эрхард жанобларини қаттиқ огоҳлантирдим. Бонн ҳукумати ўтказиб келаётган сиёсатни ҳамжиҳатлик сиёсати ва Германияни бирлаштириш сиёсати эмас, балки кескинлик ва низоларни сақлаб қолишни кўзда тутган принципиал сиёсат дебгина аташ мумкин.

Ғарбий Германия реваншчилари Германия Демократик Республикасини Совет Иттифоқидан ва бошқа социалистик давлатлардан ажратиб, яккалаб қўя оламиз, деган умид билан ўзларига тасалли бермоқдалар. Мен, дейди ўртоқ Ульбрихт, Ғарбий Германия федерал канцлери Эрхардга Совет Иттифоқи бўйлаб қилган дўстлик сафаримиз ҳақидаги материалларини, биз ишлаб чиққан дўстлик ҳақидаги шартнома текстини ва Совет Иттифоқида бўлишимиз ва олиб борган музокараларимизнинг натижалари тўғрисидаги қўшма ахборот текстини зўр эътибор билан ўрганиб чиқишни тавсия этаман. Бу нарса эҳтимол, унга ва унинг ҳукуматига Германиядаги аҳволга ва Европадаги кучлар нисбатига реалроқ баҳо беришлари учун ёрдам этиб қолар.

Совет Иттифоқи бўйлаб қилган ва эсда қоладиган дўстлик сафаримизнинг ва шу муносабат билан олиб борилган музокараларнинг асосий якуни шу бўлдики, биз ўзаро келишиб, «Германия Демократик Республикаси билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома»ни туздик. Бу шартнома ғоят катта миллий ва халқаро аҳамиятга эгадир. Бу шартнома давлатларимиз ўртасида қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни кенгайтиради ва мустаҳкамлайди, айни вақтда Европа хавфсизлигининг асосий омилларидан бири сифатида Германия Демократик Республикаси чегараларининг дахлсизлигини мустаҳкам суратда гарантиялайди. Шартномага мувофиқ, томонлар Ғарбий Берлинни мустақил сиёсий бирлик деб қараш мажбуриятини оладилар. Ғарбий Берлин Ғарбий Германия Федератив Республикасининг сира ҳам бир қисми эмас ва Ғарбий Германия федератив Республикасининг компетенцияси Ғарбий Берлинга нисбатан жорий қилинмайди. Варшава шартномасига мувофиқ, бу шартнома Европада аҳдлашган томонларнинг бирига бошқа бирон давлат ёки давлатлар группаси ҳужум қилган тақдирда, унга дарҳол ёрдам кўрсатишни кўзда тутади. Бундай ҳолларда кўрилган тадбирлар ҳақида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгашига хабар бериладн.

Биз, деб таъкидлайди ўртоқ Ульбрихт, дўстлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Шартномани тузиш юзасидан музокаралар олиб борган пайтда Никита Сергеевич Хрушчевнинг ленинча тинчлик сиёсатини изчиллик билан ўтказиб, немис халқининг миллий манфаатларини ва герман масаласини тинч ҳал этиш йўлидаги курашнинг хусусиятларини ғоят чуқур англаб, дўстлик ҳақидаги Шартнома тузилишига актив ёрдам берганлигини сидқидил билан табриклаймиз.

Шу Шартнома, дейди ўртоқ Ульбрихт, герман давлатларининг биргаликда тинч ҳаёт кечириши учун ва Германияда ҳамда Европада тинч-тотув яшашни таъминлаш учун ҳам жуда катта аҳамиятга эга. Вальтер Ульбрихт АҚШ, Англия ва Франция ҳукуматларига мурожаат қилиб, уларни Ғарбий Германия давлати ҳукуматининг Германия Демократик Республикаси билан муносабатлари тўғрисида музокаралар олиб боришига имкон бермайдиган Париж битимлари қоидаларидан Ғарбий Германия Федератив республикасини халос қилишга ва Германиянинг парчаланган ҳолда бўлишига барҳам бериш чораларини кўришга даъват этади. Халқлар урушдан кейинги давр кетидан яна уруш арафасидаги давр келишидан эмас, балки мустаҳкам тинчлик бўлишидан астойдил манфаатдордирлар.

В. Ульбрихт ўз нутқининг талайгина қисмини ҳар иккала герман давлати ўртасидаги муносабатларга бағишлади. У айтдики, ўз-ўзидан равшандирки, нормал муносабатларни ўрнатиш оддий иш бўлмайди, чунки ҳозирги Бонн ҳукумати ҳар қандай яқинлашишни ва музокараларни, Германия Демократик Республикаси билан ҳар қандай ҳамжиҳатликни рад қилмоқда.

Ҳар иккала герман давлати бир-бирларининг тенг ҳуқуқли бўлиб яшашларини, ниҳоят, ҳеч сўзсиз, эътироф қилишлари ва тенг ҳуқуқли музокаралар олиб бориб, биргаликда тинч яшаш ва ҳар иккала герман давлатини ҳамда уларнинг гражданларини қизиқтираётган ва уларга тааллуқли бўлган мумкин қадар кўпроқ масалаларни бартараф қилиш йўлини қидиришлари зарур. Ҳар иккала герман давлати ва уларнинг гражданлари ўз тақдирларини ўзлари белгилашга бўлган ҳуқуқларини ўзаро эътироф қилишлари ва бу ҳуқуқни амалга ошириб, иккинчи жаҳон уруши тамом бўлганидан кейин ўтган қарийб 20 йил ичида вужудга келган аҳволни эътироф қилишлари ҳамда шу асосда бир-бирларни билан яқинлашиш ва ҳамжиҳатлик қилиш йўлини қидиришлари мутлако зарур.

Бироқ, Германия масаласини тинч ҳал этмоқ ва герман давлатларини тинчликсевар, демократик ва ягона Германия қилиб бирлаштирмоқ учун кимки бирор иш қилишни истаса, у ҳар иккала герман давлати билан нормал муносабатларни вужудга келтириши ва ривожлантира бериши ҳамда бир герман давлатининг манфаатини кўзлаб иккинчи герман давлатини ҳар қандай камситишга йўл қўймаслиги лозим.

Немисларнинг тинчлик доктринаси мана шу: мавжуд герман чегараларини эътироф қилиш Европада хавфсизликни кўпроқ таъминлайди.

Ҳар иккала герман давлатининг тенг ҳуқуқлилигини эътироф қилиш ва ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини ҳурматлаш Германияда ва Европада тинчликни таъминлайди ҳамда Германияни қайта бирлаштиришга ва уни тинчликсевар давлатга айлантиришга йўл очиб беради.

Европа, Осиё, Африка, Америка мамлакатларининг ҳар иккала герман давлати билан муносабатларини нормаллаштириш Европада хавфсизлик ишига ва немислар ўртасидаги ҳамжиҳатликка ёрдам беради.

Немисларнинг бундай тинчлик доктринаси фақат Германия Демократик Республикаси гражданларининг манфаатларигагина мос бўлиб қолмай, шу билан бирга Ғарбий Германия давлати гражданларига ва алоҳида территория бўлган Ғарбий Берлин гражданларининг манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади. Бу доктрина иккинчи жаҳон урушининг буркиб турган қолдиқларини йўқ қилиш ишига катта ҳисса қўшиши мумкин. Бу доктрина тинчлик ишига таҳдид солаётган «Хальштейн доктринаси» га Ғарбий Германиянинг тазйиқи остида ҳозирча мойил бўлиб турган турли давлатларнинг халқаро ҳуқуқ принципларини тиклаш фойдасини кўзлаб қарор қабул қилишларига ёрдам бериши мумкин.

Вальтер Ульбрихт нутқининг охирида бундай деди: Ўзларининг қардошлик алоқаларини бундан буён ҳам ривожлантира боришга ҳамда бир-бирларига ёрдам ва мадад беришга шундай салобатли формада аҳдлашиб олган Германия Демократик Республикаси ҳукумати билан СССР ҳукуматининг ҳамма асосий масалаларга доир қарашларида тўла бирлик мавжуддир. Бу нарса Германия масаласига ва уни бартараф қилиш имкониятларига нисбатан бизнинг баҳомизга ҳам тўла равишда тааллуқли эканлигига айниқса хурсандман, дейди нотиқ.

КПСС Марказий Комитетининг Президиумига, СССР Олий Советининг Президиумига ҳамда айниқса КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва Министрлар Советининг Раиси, дўстимиз Никита Сергеевич Хрушчевга бизни дўстона кутиб олганликлари ва ошкора ўртоқларча музокаралар олиб борганликлари учун ташаккур айтишимга ижозат бергайсиз. Мамлакатимиз ва халқларимиз ўртасидаги қардошларча дўстликка ва ҳамкорликка душманнинг ҳеч қандай ҳийла-найранглари ҳалақит бера олмайди. Бу қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик Германияда ва Европада тинчликни таъминлашнинг ҳозирги вақтда ҳал қилувчи фактори бўлиб турибди ва келгусида ҳам шундай ҳал қилувчи фактор бўлиб қолади, деган қатъий ишонч билан Германия Демократик Республикасига қайтиб борамиз.

Ўртоқ Ульбрихт митинг қатнашчиларининг қарсаклари остида бузилмас герман-совет дўстлиги шарафига, шонли КПСС ва унинг ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Марказий Комитети шарафига, Германия Бирлашган социалистик партияси билан КПСС ўртасидаги қардошларча ҳамкорлик шарафига табрик сўзлари айтади.

* * *

Митинг қатнашчилари гулдурос қарсаклар чалиб, ўртоқ Вальтер Ульбрихтни, Н. С. Хрушчевни, бошқа немис ва совет раҳбарларини табриклайдилар. Овация бошланиб кетади.

Н. Г. Егоричев митинг қатнашчилари номидан ўртоқ Вальтер Ульбрихтга совет халқи, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати шаънига айтган жўшқин сўзлари учун чин кўнгилдан ташаккур айтди ва Германия Демократик Республикасининг қардош халқига социализм қуриш ишида, тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик учун курашда янги катта муваффақиятлар тилади.

* * *

Кремлда ўтказилган совет-герман дўстлиги митинги Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси қардош халқларининг бир сафда туриб, социализм ва коммунизм қуриш йўлидан, Маркс ва Ленин чизиб берган, янги жамият қуришнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, бутун халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати ишлаб чиққан улуғ программасида кўрсатиб берилган буюк йўлдан боришга маҳкам бел боғлаганликларини яна бир марта намойиш қилди.

(ТАСС).

ТАШАББУС ПАРВОЗИ

ВАҚТИНГ КЕТДИ-НАҚДИНГ КЕТДИ

ҲАР доим хушчақчақ, яноқларидан табассум аримайдиган, ҳазил-хузулни севучи Уткир кейинги вақтларда тамомила бошқача бўлиб, кўпинча хаёл суриб, нималар ҳақидадир ўйлаб юрадиган бўлиб қолди. Унинг одатини яхши биладиган касбдошлари «Професссоримиз яна қандай янгилик ҳақида бош қотираяпти экан» деб бир-бирларига саволлар бера бошлашди. Уткирни ана шу ҳолга туширган сабаблар бор эди, албатта. У ҳам бўлса участкада меҳнатнинг ташкил этилишидаги айрим нуқсонлар эди.

Бундай нуқсонлар анчагина бор эди. Оғир кабелни изоляция қилувчи ярим автоматик линияни ҳар сменада беш кишидан иборат айрим бир бригада бошқарарди. Бу усулнинг камчилиги шунда эдики, бригадалар ишида аҳиллик, ҳамкорлик бўлмаса, ҳар бир бригада «ўзинг учун ўл етим» қабилида ишлаб, бошқа бригадалардаги аҳвол билан ҳеч қизиқмас эди. Бунинг устига кабелни изоляция қилишда жуда кўп бракка йўл қўйиларди. Ҳар сменада бир киши уни бартараф этиш билан овора бўларди. Шунда ҳам маҳсулот сифати кўнгилдагидек бўлмас, у кўплаб бракка чиқариларди.

Иш вақтидан фойдаланишда ҳам камчиликлар бор эди. Айниқса сменалар алмашинаётган вақтда агрегат ярим соатлаб бекор туриб қоларди. Уни заправка қилишда ҳам, қоришмани қизитишда ҳам кўплаб вақт бекор кетади. Бунинг оқибатида меҳнат унумсиз бўларди, чунки вақтинг бекор кетганидан кейин, нақдинг ҳам кетади-да.

Бригада бошлиғи Уткир Мирсоатов ўз ишини жон-дилидан севгани, коллектив манфаатини ҳамма нарсадан юқори қўйганлиги, касби билан ҳақли равишда фахрланаётганлиги учун ҳам ана шу камчиликларга бефарқ қарай олмади. Новатор ишни янгича ташкил этиш йўлларини қидирди. Бу кўп ўтмай ўзининг ажойиб самарасини берди. Унинг таклифи билан агрегатни бошқарадиган барча бригадалар ягона бир биргадага бирлаштирилди. Шундай қилиб кабель заводида биринчи марта бутун бир сутка давомида смена-сменаларга бўлиниб ишлайдиган бригада ташкил этилди.

ЯНГИ УСУЛ МЕВАЛАРИ

МЕҲНАТНИНГ янгича ташкил этилиши бригада фаолияти техника-иқтисодий кўрсаткичларини тубдан яхшилади. Ишлаб чиқариш шароити енгиллашди, маданияти ошди. Бригада аъзолари ўртасида янгича муносабатлар — ўзаро ёрдам, бир-бирларига ишонч билан қараш, бригада ҳар бир аъзоси меҳнати натижаси билан қизиқиш каби ҳислатлар пайдо бўлди. Барча кабелчилар «ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун» шиори асосида ишлай бошладилар.

Бригада аъзолари ягона бир наряд асосида меҳнат қилишмоқда. Маош қилинган ишнинг ҳажми, сифати, кабелчилар малакасига қараб тўланадиган бўлди. Натижада коллективда меҳнат интизоми мустаҳкамланди, ўзаро ҳамкорлик кучайди, ижтимоий бурчни ҳис қилиш анча ошди. Ана шуларнинг ҳаммаси улар меҳнати натижасини янада баракали қилди, маҳсулот сифатининг яхшиланишига олиб келди.

Ҳозирги вақтда бригаданинг барча аъзолари маҳсулотнинг сифатига айниқса катта эътибор беришмоқда. Натижада бу муҳим кўрсаткич тубдан яхшиланди ва кабелни изоляция қилишда йўл қўйилган нуқсонларни йўл-йўлакай бартараф этувчи ёрдамчи ишчилардан икки киши бошқа операцияни адо этишга ўтказилди. Шу йўл билан ҳар йили давлатнинг 2160 сўмлик маблағи тежаб қолинади.

Иш вақтининг бекор ўтиши, агрегатнинг фойдасиз тўхтаб қолиши 50 процентдан кўпроқ қисқарди. Ана шунинг эвазига оғир шланг кабели тайёрлашда меҳнат унумдорлиги 20 процентдан кўпроқ ошди. Бунинг нақадар катта иқтисодий аҳамиятга эга эканлигини тўла тасаввур қилиш учун шуни кўрсатиш кифояки, бир агрегат билан йил давомида пландагидан ташқари 110 километр кабель тайёрлаш мумкин.

Янгича усулда ишлаш туфайли смена топшириқлари муттасил ортиғи билан адо этиляпти. Коллективнинг ойлик ўртача иш кўрсаткичи 115—120 процентни ташкил этмоқда. Кабелчилар меҳнатига тўланадиган иш ҳақи ҳам анча ошди. Улар ўрта ҳисобда ҳар ойда илгаридагига қараганда 12 процентдан кўп маош олмоқдалар.

Бригада аъзолари қўлга киритилган ана шу ютуқлар билан чекланиб қолишмаётир. Улар ишлаб чиқаришнинг янги-янги резервларини қидириб топишмоқда, ўз малакаларини тинмай оширишаяпти, қўшимча касбларни ўрганишмоқда. Масалан, Владимир Артемов прессловчи ва қориштирувчи бўлиб ишлай олади. Александр Карпов эса уч касб эгаси. Жамолиддин Нажмиддинов Политехника институтида ўз билимини оширмоқда. Бригаданинг тўрт аъзоси кечки ишчи-ёшлар мактабида таълим олаётир. Барча кабелчилар эса коммунистик меҳнат мактаби машғулотларида иштирок этишмоқда.

И З Д О Ш Л А Р

БИР кун завод касаба союз комитетининг раиси Уткирни ўз ҳузурига таклиф қилди. Бригадир қандай юмуш чиқиб қолганлигини билмас эди. У киргач, маҳаллий комитет раиси хурсандчилик билан:

— Кўрдингми, Уткир, ташаббусларинг ҳаммаёққа маълум бўлибди. Мана Венгриядан сенинг номингга мактуб юборишибди,— деди унга конверт узатаркан.

Бригадир хатни ўқир экан, ўзининг ниҳоятда хурсанд бўлганлигини яшира олмади. Бошлаган ташаббусини бундай кенг ёйилишини ҳеч қачон хаёлига ҳам келтирмаган эди-да.

— Энди йигитлар менсиз венгриялик дўстлар билан мусобақалашаверадилар.

— Нега энди? —сўради раис.

— Совет Армияси сафига, хизмат қилишга кетаяпман, — жавоб берди у.

Кабелчилар Уткир Мирсоатовни Совет Армияси сафига кузатганларидан сўнг ишбилармонд Степан Урядовни бригадага раҳбар қилиб сайлашди. Моҳир ташкилотчи Степан Урядов ўз дўсти ўрнида бригадага жамоатчилик асосида раҳбарлик қилмоқда.

Хат келгандан сўнг бир неча кун ўтгач, оғир кабеллар изоляция қилинувчи ярим автоматик линия ёнида қизил шчит пайдо бўлди. Унга «Будапешт-Тошкент. Туифель Нандор бригадаси —Степан Урядов бригадаси» деган сўзлар ёзиб қўйилган. Бу икки бригада ўзаро мусобақалашмоқда. Тажрибаларини мактублар ёрдамида ўртоқлашмоқдалар.

Бригада аъзоларининг бу ташаббуси Тошкент кабель заводи бошқа цехларида ҳам кенг қулоч ёзди. Ҳозирги вақтда корхонада 10 га яқин шундай бригадалар ташкил этилган. Завод коллективи қўлга киритаётган ютуқларда ана шу бригадаларнинг катта ҳиссаси бор.

Янгилик изловчи бу бригада аъзоларининг ташаббуси Тошкент саноат область партия комитети ва республика комсомол Марказий Комитети томонидан маъқулланди. Эндиликда бу ташаббус издошлари областимиз ва республикамиз саноат корхоналарида кун сайин кўпайиб бораяпти.

М. МИРҲАМИДОВ.

Олмалиқ шаҳридаги мис эритиш заводининг меҳнатсевар коллективи серқуёш республикамизнинг қирқ йиллик тўйини муносиб совғалар билан кутиб олиш учун курашяпти. Суратда: корхона илғорларидан Р. Сиддиқов (чапдан), С. Соркисян, С. Уранов ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ЧИҚИНДИДАН ЎҒИТ

Абдуваҳоб Назаров 4-гидрометаллургия цехига ишга келганидан бери нималарнидир ўйлайди. Аммиак чиқиндиси ташқарига чиқариб ташланаётганлигини кўриб юраги ачишади. Наҳотки аммиак исроф бўлаверса, ундан бошқа соҳада фойдаланиш мумкин эмасмикан? Инженер изланишда давом этди. Ниҳоят у чиқиндига чиқарилган суюқ аммиакка микроэлементлар аралашмасини қўшишга қарор қилди. Қарангки, ўйлагани тўғри чиқди. Икки модданинг қўшилувидан ер ҳамиртуруши — аммиак селитраси олишга муваффақ бўлди.

Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинати 4-гидрометаллургия цехида яқиндан бошлаб инженер А. Назаров технологияси асосида аммиак селитраси ишлаб чиқарилаяпти. Ўғитнинг дастлабки юзлаб тоннаси Қуйи Чирчиқ район Энгельс номли колхозга юборилди.

Цех меҳнатсеварлари ўғит ишлаб чиқариш суръатини тобора оширмоқдалар.

Т. ЎРУНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ТЕХНИКАНИ ҚАДРЛАНГ

Жонажон Тошкентимиз йирик қурилишлар шаҳри бўлиб қолди. Кун сайин қад кўтараётган муҳташам бинолар, иншоотлар шаҳар кўркига кўрк қўшмоқда. Кейинги йилларда бинокорликдаги барча ишлар комплекс механизациялашяпти. Бинокорликда йирик темир-бетон колонналар, фермалар ва плиталардан тобора кўпроқ фойдаланилмоқда. Йирик ўлчамли темир-бетон конструкцияларни иморатга қўндиришда оғир юк кўтарадиган кранлардан фойдаланилади. «Главташкентстрой»нинг қурилишни механизациялаш трестига қарашли бизнинг иккинчи механизация бошқармамиз Тошкент қурилишларига 1,5—8 тонналик кранларни ўрнатиб беради.

Бундан уч-тўрт йил муқаддам бошқармамизда атиги 40 га яқин кран бор эди. Партия ва ҳукуматимизнинг биз қурувчиларга ғамхўрлиги туфайли механизация даражаси ўсиб кетди. Ҳозир ихтиёримизда 132 та кран бор. Уларнинг ҳаммаси қурилиш объектларида ишлаб турибди. Яқинда бошқармамиз яна 6 та янги кран олди.

Бошқарма механизаторлари ҳар бир крандан унумли фойдаланиш учун социалистик мусобақани қизитиб юборган. Мусобақани контроль қилиш учун ойлик графиклар тузиб қўйганмиз. Бу графикларни «Главташкентстрой» тресги тасдиқлайди. Бундан ташқари ҳар ҳафтада бир марта оператив кенгашлар ўтказилиб, графикнинг бажарилиши устидан контроллик қилиб турилади. Деярлик ҳар куни бошқарма бош инженери, ишлаб чиқариш техника бўлимининг бошлиғи участкаларда олиб борилаётган ишлардан хабар олиб туришади. Конкрет топшириқлар беришади.

Кранлар қувватидан тўла фойдаланишдан ишчиларни манфаатдор қилиш мақсадида меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги системасини жорий қилдик. Энди ҳар бир кранчи фақат ишлаган соатларига, бажарган ишига ҳақ олади. Кўпгина объектларда ишнинг икки сменада ташкил этилганлиги кранлардан унумли фойдаланишга имкон беряпти. Техник сабабларга кўра механизмларнинг туриб қолишига ҳам барҳам бериш йўлида бирмунча ишларни қилдик. Чунончи кўчма 4 та автоустахона объектлар бўйлаб айланиб юради. Планли ремонтларнинг ҳам ўз вақтида сифатли қилиб ўтказилишини таъминлаётирмиз.

МАЖБУРИЯТНИ БАЖАРИШ — БИНОКОРНИНГ ШАРАФЛИ БУРЧИ

□ □ □

Меҳнатнинг яхши ташкил этилганлиги план топшириқларини ой сайин ортиғи билан бажариш имконини бермоқда. Шу йилнинг беш ойлик плани 105 процент қилиб адо этилганлиги бунинг далилидир. Бу вақт ичида қурилишларда кранлар деярлик бекор турмади. Меҳнат умумдорлиги плани 113 процент қилиб адо этилди. Бажарилган ишларнинг таннархи эса 4,7 процент арзонлаштирилди. Бу қувончли кўрсаткичларнинг заминида бошқарма коммунистлари ва жонкуяр ишчиларимизнинг меҳнати ётибди. Корхонамиздаги 40 га яқин коммунист ишларнинг ўз вақтида, сифатли қилиб бажарилиши устидан контроллик олиб бораётирлар. Қурилиш касаба союз ва комсомол ташкилотлари коммунистчасига ишлаш ва коммунистчасига яшаш принципларини жорий қилиш учун астойдил курашишяпти.

Ишлаб чиқариш кўрсаткичлари бундан ҳам яхши бўлиши мумкин эди. Мен айрим қурилиш ташкилотларининг ишимизга тўсиқ бўлаётган хатти-ҳаракатлари ҳақида сўзлаб ўтмоқчиман. 153-қурилиш тресги 2-қурилиш бошқармаси йирик темир-бетон панеллардан бино қуради. Бошқарма ишчилари деталларни ўрмаловчи тракторларга ўрнатилган кранлар ёрдамида қўяди. Холбуки, биз юборган минора кранларда пойдевор блокларини ўрнатиш анча қулай ва тежамли бўлур эди. Кўпгина қурилиш ташкилотлари кранни сўраб заявка берадилар-у, тегишли майдонни ва унга борадиган йўлларни текислаб қўйишмайди. Бунинг натижасида кранни монтаж қилиш ишлари кечикиб кетади. Ҳар бир кечиккан соат учун қурилиш ташкилотининг жарима тўлаши уларни безовта қилмайди. Сўзимизнинг далили учун 4-қурилиш тресги 4-бошқармасини олайлик. Бу бошқарма давлат технологик-конструкторлик бюроси маъмурий биносини қуришда фойдаланиш учун минорали кран сўраб мурожаат қилди. Минора ўрнатиладиган жойни 5 майгача ҳозирлаш керак эди. Аммо майдон тайёр бўлмаганлиги учун иш 20 кун кечикиб кетди. Ахир краннинг ҳар бир бекор турган соатига 4 сўм 23 тийин ҳақ тўланади-ку. Менимча бу маблағ давлат ҳисобидан эмас балки, конкрет айбдорлардан ундириб олинадиган бўлса, бундай ҳолга барҳам берилган бўлур эди. Шунингдек Тошкент уйсозлик комбинати 7 тонналик минора кранимизни 3 февралдан 9 апрелгача иш билан таъминламади. Комбинат бунинг учун 4659 сўм жарима тўлади. Краннинг ишлатилмаслиги қурилиш ташкилотига ҳам, бизга ҳам зарар.

Қурилиш майдонларида ўрнатилган кранларни ўз вақтида демонтаж қилиш ҳам муҳим аҳамиятга эга. Бироқ айрим қурилиш ташкилотлари ишлари битгач қурилиш майдонларини турли бинокорлик материаллари ва чиқиндилардан тозаламайдилар. Натижада ишдан бўшаган кранларни олиб бошқа объектга бериш кечикиб кетади. 159-трестга қарашли 8-қурилиш бошқармасидаги кран график бўйича 20 майда демонтаж қилиниши керак эди. Аммо у ҳанузгача турибди. Чунки территория тозаланмаган.

Бошқармамиз коллективи жонажон республикамиз ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 40 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани астойдил қизитиб юборган. Айниқса юбилей объектларида ишни 2 — 3 сменада ташкил этиш йўли билан қурилиш суръатини тезлаштиришни ҳар бир қурувчимиз ўзининг шарафли бурчи деб билади. Бошқармамиз меҳнаткашлари 10 ойлик план топшириқларини 10 октябргача адо этиб, юбилей кунигача планга қўшимча равишда 40 минг сўмлик иш бажариш мажбуриятини олдилар. Ҳар бир машина-соатга ҳисоблаганда иш таннархини 3 процент ёки 12 тийинга арзонлаштириш, меҳнат унумдорлигини 3 процент ошириш ва юбилей кунигача 9 минг сўм шартли йиллик фойда берадиган 10 та ихтирочилик ва рационализаторлик таклифлари жорий қилиш бошқармамиз коллективининг қатъий сўзидир. Биз бу мажбуриятимизни бажаришга қодирмиз.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган XIII пленумида капитал қурилишни янада юксалтириш билан боғлиқ бўлган масалалар атрофлича муҳокама қилинди, бинокорлик ишларини тинмай механизациялаш, унинг индустрия даражасини ошириш ҳар бир қурилиш ташкилоти коллективи зиммасига юклатилган вазифанинг тўла бажарилишида ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди. Коллективимиз ана шу кўрсатмаларга амал қилиб, бундан буён ҳам механизмлардан унумли фойдаланиш учун тинмай курашади.

Д. ВОРОНИН,
«Главташкентстрой»нинг қурилишни механизациялаш трестига қарашли 2-бошқарма бошлиғи.

САРАТОВЛИКЛАР ИЗИДАН

Химия ва комплекс механизация — қишлоқ хўжалигини интенсивлашнинг асосий омилларидир. КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленуми машинасозлик саноати олдига ҳам юксак вазифалар қўйди. Республикамиз қишлоқ хўжалик машинасозлиги корхоналари Пленум қарорлари асосида ишни пухта ташкил этиб дастлабки ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Биргина «Чирчиксельмаш» заводи маркаси билан чиқаётган машиналар республикамиз оша Ўрта Осиё пахта далаларида ҳам жавлон урмоқда. Коллективимиз бугун кечагидан, эртага бугунгидан ҳам кўп сеялкалар, кўрак чувиш машиналари, запас қисмлар тайёрлаш иштиёқида меҳнат қилмоқда. Маҳсулотларимиз сифати чакки эмас. СКО-4, КРХ-4 маркали агрегатлар, ариқ қазиш машиналари ишидан қишлоқ механизаторлари ғоят хурсанд. Биринчи кварталда яхши натижаларга эришдик. Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши машинасозлик корхоналари ўртасида бошланган социалистик мусобақада биринчи ўринни эгаллашга муваффақ бўлдик. Сўнгги ойлар ҳам кўнгилдагидек якунланди.

Эришилаётган ютуқларга маҳлиё бўлиш бизда одат эмас. Чунки ҳар қандай жойда ҳам ишга чуқурроқ қаралса, камчиликлар топилади. Биз мана шу камчиликларга қарши ўт очмоқдамиз. Партия контроли сифат комиссияси аъзолари билан корхонамиз цехларини айланиб чиқдик. Қарангки, кўп соҳалар сонда бор-у, сифатда йўқроқ экан. Айрим цехларда журналлар нотўғри тутилган, технологик ҳужжатлар тартибсиз, техника иқтисодий тадбирлар ҳисобланмаган. Панов, Шмерберг, Илёсов ўртоқлар бошлиқ 2,3 ва 25-цехларда техник ҳужжатлар доимо қулфлоғлиқ туради. Керак вақтида уларни кўролмайсиз, чертёжлардан фойдалана олмайсиз. Натижада ишлаб чиқаришда технологик хатоликларга йўл қўйилган. Бу ерларда аввало пайвандлаш ишларини бжаришда кўпгина камчиликлар содир бўляпти. Деталлар олдиндан тайёрланмайди. Пайвандлангандан кейин эса узеллар сифатли тозаланмайди, вақтида бўялмайди. Оқибатда қабул қилувчилар уларни қабул қилмайди, брак маҳсулот сифатида қайтариб юборади.

Ўтган йили бу соҳадаги аҳвол айниқса ачинарли бўлди. НКУ-4—6 маркали культиваторлардан 11 процент, СКО-4 ва КРХ-4 агрегатларидан 10 проценти қабул қилинмади. Бу касаллик ҳамон чўзилиб келмоқда. Браклар корхона учун арзонга тушаётгани йўқ, албатта. Биргина шу йилнинг дастлабки кварталида 33 минг сўмлик маҳсулот брак қилинди. Натижада маҳсулот таннархи ҳам сезиларли даражада қимматлашди.

Завод партия ташкилоти содир бўлаётган камчиликларни бартараф этиш мақсадида маъмурият билан биргаликда дастлабки тадбирларни кўриб чиқди. Май ойининг ўрталарида корхонамизда партия мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисда деффектсиз маҳсулот ишлаб чиқариш ва техника контроли бўлимига биринчи кўрсатишдаёқ уни топшириш масаласи кўрилди. Ҳамма бир овоздан Саратов корхоналарида қўлланилаётган методда ишлашга қарор қилди. Ҳозирги кунда корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари масъулиятни тўла ҳис қилган ҳолда меҳнат қилишяпти. Цехларда контролёрсиз ишлаш методи кенг қўлланилмоқда.

Ишлаб чиқариш маданиятини яхшиламай туриб аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш анча мушкул иш. Ҳозир корхонамизда тозалик ва ишлаб чиқариш маданияти билан шуғулланувчи махсус комиссия тузилган. Комиссия аъзолари барча участкаларда ишнинг тубдан яхшиланишига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Цехлардаги деразалар олдида хушбўй гуллар пайдо бўлди, иш жойлари тозаланди, кўрсаткичлар тахтаси ўрнатилди. Ўрток Панов бошлиқ 2- ва Беляев бошлиқ 1-цехларда бу борада кўрилган тадбирлар айниқса мақтовга сазовордир. Ўртоқ Сепянинов бошлик инструменталь цехи ҳам энди анча ўзини тутиб олди.

Шу кунларда корхонамиз цехларида меҳнат кўтаринкилиги зўр. Бу йил зиммамизга улкан вазифалар юклатилган. Пахтакорлар учун 12 мингта КРХ-4, 2900 та СКО-4 агрегатлари ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналари етказиб беришимиз керак. Ҳозир ҳамма бир жон-бир тан бўлиб заводимиз маркаси билан чиқаётган маҳсулотларнинг аъло сифатли бўлиши учун курашмоқда. Тезда саратовлик машинасозлар методи корхонамизда ҳам кенг қанот ёзади. Пахтакорлар учун гарантияли машиналар етказиб берамиз. Бу соҳада эришган ютуқларимиз Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейига муносиб тортиқ бўлади.

П. АБЛАМОНОВ.
«Чирчиксельмаш» заводи мастери, «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ЮБИЛЕЙ ТАРАДДУДИ

Шу кунларда Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводи цехларига кирсангиз, қизғин меҳнат устидан чиқасиз. Корхона аҳлининг ижодий активлиги булоқдек қайнаб-тошган. Ҳар кимнинг фикри-ёди серқуёш республикамиз ва Узбекистон Коммунистик партиясининг шонли 40 йиллик юбилейини меҳнат зафарларига буркаш иштиёқи билан банд.

Мана, 2-механика цехи. Ўртоқ С. Баринов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоларини иш устида учратасиз. Етти йиллик олтинчи йилининг биринчи квартали топшириғини 1,5 ҳисса адо этган бригада ҳозир ҳам иш суръатини сира бўшаштирмаяпти. Темирчилик цехининг ўртоқ В. Радчук раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадаси ишчилари иккинчи кварталда биринчи кварталдагидан 15 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқаришга сўз беришган. Азаматлар ваъдага яраша меҳнат қилишаётир.

Корхонанинг бошқа ишлаб чиқариш участкаларида ҳам меҳнат кўтаринкилиги ҳукм сурмоқда. Коммунистик меҳнат коллективларининг аъзолари ва зарбдорлари юбилей шарафига бошланган социалистик мусобақанинг олдинги марраларида боришмоқда. Ҳозир заводда 250 бригада, 4 участка, 1 цех коммунистик меҳнат коллективи, 1800 киши коммунистик меҳнат зарбдори номига сазовор бўлди.

Утган беш ойлик план корхонада ортиғи билан бажарилди. Меҳнат унуми белгилангандан анча ошди, кўзда тутилганига нисбатан минглаб сўмлик кўп фойда олинди. Бу муваффақиятларда корхонада саноат эстетикасини изчил жорий этилаётгани муҳим роль ўйнаяпти.

Цехларда ишчиларга зарур шарт-шароит яратиб берилди. Заводда бўлсангиз ўзингизни худди маданият ва истироҳат боғида юргандек ҳис этасиз. Дарахтлар салқини кишига ҳузур бахш этади. Анвойи гулларнинг хушбўй ҳиди димоққа урилади. Иш жойлари, асфальт йўлкалар тоза. Яқинда қўшимча яна 1000 кишилик кийим иладиган гардероблар ўрнатилди.

Мана шуларнинг барчаси иш унумига ижобий таъсир кўрсатмоқда. Саноат эстетикасини жорий этиш ҳисобига корхонада меҳнат унумдорлиги бу йил ўртача 15—20 процент ортади.

Завод меҳнатсеварлари юксак мажбурият олишган. Улар шонли юбилейгача планга қўшимча 350 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришмоқчи. Коллективнинг аҳди паймони қатъий.

Ю. БОҲОДИРОВ.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

„УКРАИНА — 2“

У ўзи йиғилган цехдаги темир изларда савлат тўкиб турибди. Ёнига кумуш ҳарфлар билан «2ТЭ 40—001»—серия белгиси ва олд томонига «Украина — 2» деб ёзиб қўйилган,

— Бу бизнинг магистраль юк тепловозимиз, — дейди Харьковдаги тепловоз транспорти машинасозлиги заводи бош конструктори Александр Кирнарский. Машина завод синовидан яхши ўтаяпти, конструкциясига киритилган параметрлар кутилганидек чидаш беряпти.

— «Украина—2» бошқа тепловозлардан қандай хусусиятлари билан фарқ қилади?

— Корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари Харьков политехника институти ичдан ёниш двигателлари кафедраси олимлари билан ҳамкорликда тўрт тактли, юқори тежамли бақувват двигатель яратишди, — дейди бош конструктор. — Бу янги типдаги двигатель жуда ҳам чидамли. Шунингдек, тепловоз машинисти ҳам ҳеч қийналмайди, унга ҳамма қисмлар иши аниқ кўриниб тураверади.

Тепловознинг икки секциядаги қуввати 6 минг от кучига эга. У соатига 100 километр тезлик билан юра олади. Ҳозиргача мавжуд тепловозлар соатига ҳар от кучи учун 165—175 грамм ёнилғи сарфлайди. «Украина-2» эса атиги 150 грамм ёнилғи сарфлайди. Бир қарашда бу унчалик катта фарқ эмас. Шундай бўлса ҳам у йил давомида 8 минг сўмлик ёнилғини иқтисод қилади.

«Украина—2» энди тепловозлар оиласига бош бўлади. Шу базада яна ҳам такомиллашган, қуввати зўр юк ва пассажир локомотивлари яратилади. Ҳозирги кунда бир секцияда 4—6 минг ва икки секцияда 8—12 минг от кучига эга бўлган юк ва пассажир поездлари тиркаладиган тепловозлар конструкцияларини яратишга киришилди.

(АПН).

КЕЧАГИ ИШЧИ—БУГУН ИНЖЕНЕР

ОЛМАЛИҚ (штатсиз мухбиримиздан телефон орқали олинди). В. И. Ленин номли Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатининг 400 дан ортиқ кончилари, металлурглари, темир йўлчи ва автомобилчилари ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда республика олий ўқув юртларида ўз билим ва малакаларини оширмоқдалар.

Тошкент политехника институти кон факультетининг Олмалиққа кўчиб келиши шаҳар меҳнаткашлари ҳаётида катта воқеа бўлди. Дастлабки 50 ишчи-студент бу йил факультетнинг кечки бўлимини тугалламоқда. Куни кеча коммунистик меҳнат зарбдори, комбинат экскаватор машинисти Петр Силатов, экскаватор машинисти ёрдамчиси Алексей Шишков, пармаловчи Александр Шабанов ўртоқлар дипломларини муваффақиятли ёқладилар.

НОЗ-НЕЪМАТДАН КОНСЕРВАЛАР

Улкамизда ёз бошланди. Бундан буён табиат ноз-неъматлари пешма-пеш эл дастурхонига келиб тушаверади. «Халқобод» комбинати консерва заводи коллективи ҳам янги мева ҳосилини қабул қилишга пухта тайёргарлик кўрди. Мева цехи ишчилари қулупнай ғарқ пишган кезларда ундан 14 минг банка қиём тайёрлашди. Қулупнай қиёмлари ҳамон харидорлар учун жўнатилмоқда.

Завод ишчилари бу йил янги хил маҳсулот ишлаб чиқариш технологиясини ўзлаштиришди. Бу йил 10 минг тонна «Баҳор» салати тайёрлашга бел боғлашган.

Ҳозирги кунда сабзавот цехи ҳам тўла ремонтдан чиқарилди. Цех сабзавот консерваларини ишлаб чиқаришга тайёр.

Корхона меҳнатсеварлари республикамиз ва Узбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейи шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилиб, Тошкент консерва заводи коллективи билан мусобақалашишга қарор қилишди.

С. АҲМЕДОВ.

Чилонзорнинг Қозиробод массиви билан туташиб кетган жойларида ой сайин янгидан-янги турар жой бинолари қад кўтармоқда. Тўғри, сиз суратда кўриб турган уйларга ҳали ҳеч ким кўчиб кирган йўқ. Лекин орадан бирор хафта ўтар-ўтмас бу уй эгалари билан гавжум бўлади. Уй тўйлари бошланиб кетади.

В. Салов фотоси.

Саноат саҳифаси

Хотин-қизлар, сизлар учун!

ШОИРАЛАРИМИЗ КУЙЛАРИ

ИЛҲОМ

Илҳом қайда, қайда у малак,
Ҳаёллардан толар кўзларим.
Бисотимда тугар сўзларим,
Аммо йўқ у, ҳамон бедарак.
Гоҳо топиб гўзал мавзулар
Ёзолмайман, тутқич бермайин

Ғойиб бўлар илҳом жилмайиб
Мисраларнинг ипи узилар.
Ёзолмайман, хунобим ошиб,
Пахтазорга чиқаман аста,
Ҳаёлларим тарқоқ, ораста,
Қарши олар қизлар куйлашиб.
Қарши олар зумрад далалар
Сийнасида оппоқ олтини,
Кўз-кўз қилар бор бисотини,
Қизлар дала сепин саралар.
Кузатаман кўзларим ёниб
Ғайрат жўшиб этак тутаман,
Хаёлларимни унутаман,
Илҳом келар дарёдай тошиб.
Ҳаёт экан илҳом чашмаси
Меҳнат косасида қонсангиз,
Гоҳо машаққатда ёнсангиз,
Шундай илҳом, шеър ҳам
нашъали.

Эътибор ОХУНОВА.

ШЕЪРИМ

Бир зум шаррос қуйган баҳор
ёмғири
Коинотни қилар тиниқ, беғубор.
Шеърим, манзур бўлиб киши
кўнглига
Ғуборин юволсанг розиман
минг бор.

Муқаддас АБДУСАМАТОВА.

УЧРАТМАСАМ ЭДИ...

Учратмасам эди мен сени
Осойишта ўтарди кунлар.
Боқмасайдинг ўтли нигоҳла
Ухлар эдим беташвиш тунлар.
Тажрибасиз, содда юракка,
Нетай, ишқинг солибди оташ.
Илк севгининг ҳаяжонидан
Дилим қуршар гоҳ севинч, гоҳ
ғаш.
Гоҳ дафтарга ёзиб номингни,
Ҳар ҳарфига шеърлар
тўқийман.
Бўш қолдимми, расмингга
боқиб,
Кўзларингдан севги ўқийман.
Кўз юммасдан кутаман тонгни
Сен кўзимда бўлгач намоён.
Мағрур дилнинг иқрорин ёзиб.
Фақат шеърда этаман баён.

Фотима ТОШМАТОВА.

МЕҲР ҚЎЙИБ ҚУРТ БОҚДИМ

Колхозимда тут экдим,
Барглари мўл бўлсин деб,
Меҳр қўйиб қурт боқдим
Элга ипак тўлсин деб.
Қурт боқиб завқим ошди,
Дарёдай жўшиб тошдим,
Катта хирмон уяй деб
Олияхонга ёндошдим.
Пиллачилик касб-корим,
Атлас кияр диёрим,
Бригадамиз бошлиғи
Олияхон раҳбарим.
Пилла қуртн боққанлар
Ҳамиша бўлсин омон.
Пилла-тилла ҳосили
Элга бўлсин армуғон.

Қамбарнисо АФЗАЛОВА.

ВАТАН

Ватан — инсон бешиги, ҳам ҳаёт боғи,
Кенг бағри ҳаётбахш меҳрга тўлиқ,
Шу меҳр бўлмаса қайнар булоқдек,
Ҳаёт унармиди шунчалар бўлиқ?
Кўкда ҳам, сувда ҳам, ҳатто ўтда ҳам,
Шу Ватан меҳри-ла тепади юрак.
Инсон заковати, ақлу-идроки,
Шу Ватан ишқи-ла топади равнақ.

Зулфия МИРПЎЛАТОВА.

ЭНГ АЗИЗ ЗОТ ҲАҚИДА

(ХИКМАТЛИ СЎЗЛАРДАН)

Аёл ердан чиққан эмас,
эркак боласи,
Эркак кўкдан тушган эмас,
аёл боласи
Боланинг бармоғи оғриса,
онанинг юраги ачишади
Хотинлик рўзғор гулдир,
Хотинсиз рўзғор чўлдир.

Она билан бола — гул билан
лола.
Боланинг яхшилиги —
онанинг яхшилигидан.
Момиқдан юмшоқ нима бор?
Она қалби.
Тошдан қаттиқ нима бор?
Она қалби.

ТАРБИЯ ҲАҚИДА

ОИЛА БУРЧИ

Ёш авлодни давримизнинг муносиб кишилари қилиб ўстириш жамиятимизнинг асосий вазифаларидан бири. Болани меҳнатсевар, маданиятли қилиб тарбиялаш ёлғиз мактабнинг ишигина бўлиб қолмай, балки оиланинг ҳам шарафли бурчидир.

Демак, ҳар бир ота-она ўз фарзандининг тарбияси учун жамият ва давлат олдида жавобгардир.

Бироқ, бола тарбияси соҳасида намуна кўрсатаётган ажойиб оилалар билан бир қаторда, ўз вазифаларининг моҳиятини тўғри тушунмаётган айрим ота-оналар ҳам учраб туради.

Болада энг яхши ахлоқий хислатларни тарбиялашда оилада ўрнатилган тартиб кучли таъсир этади. Жумладан, уйда доимо саранжомлик, озодалик, ҳукмрон бўлса бола ёшлигиданоқ шу яхши одатларни ўзига сингдириб боради. Ўзини озода тутишга, ётар жойи, кийим-кечакларини ва ўқув қуролларини озода сақлашга одатланади. Бу яхши хислатларни болада ҳосил қилиш учун унинг ёшлигиданоқ ўз-ўзига хизмат қилишга ўргатиш мақсадга мувофиқдир.

Оилада, юқорида айтганларимизнинг акси бўлса, унда бола саранжомлик, тартиб ҳақида ўйлаб ҳам ўлтирмай, мавжуд тартибсизликка ўрганиб қолади. Маълум тартибга одатланмаган бола доимо ўз буюмларини қидириб, вақтини бекорга ўтказади. Тополмагач, ўжарлик қилиб, ота-онасидан керакли нарсаларини топиб беришни талаб қиладиган «кичик буйруқ»чига айланиб қолади. Тартибсизлик боланинг руҳини туширнб, уни ҳамма нарсага бефарқ қарайдиган қилиб қўяди.

Демак, болаларни оилада одоблик қилиб тарбиялашда уларни оила тартибларига мунтазам ва қунт билан ўргатиб бориш лозим.

Бола тарбиясида ижобий натижаларга эришишнинг яна бир воситаси, оилада ота билан онанинг ўзаро дўстлиги, ҳамжиҳатлиги, маслаҳатлашиб иш тутиши ва бир-бирини чуқур ҳурмат қилишидир. Баъзи ота-оналар ўз болалари олдида бир-бирлари билан бола тарбиясига зид масала устида жанжаллашиб, бир-бирлари билан келиша олмайдилар. Оилада эр билан хотиннинг бир-бирларини ҳурмат қила билмасликлари, улар ўртасидаги маданий муомала, дўстлик ва аҳилликнинг йўқлиги бола тарбиясига салбий таъсир этади.

Пойтахтнинг Октябрь районидаги 22-мактабнинг 7-синф ўқувчиси кейинги вақтларда жуда маъюсланиб, ҳар нарсага бефарқ қарайдиган бўлиб қолади. Ўзининг ўткир зеҳни ва қувноқлиги билан танилган бу ўқувчидаги ўзгариш синф раҳбарини ташвишга солади. Синф раҳбари бунинг сабабини аниқлашга тезда киришди. Маълум бўлишича, оила бошлиғи ота хотини билан беш фарзандини ташлаб бошқа бир аёл билан тураётган экан. Синф раҳбари ўқувчининг уйига бориб, унинг онасига таскин беради ва бу ҳақда тошбағир отанинг иш жойига маълум қилади.

Ярамас отанинг бундай хулқ-атвори боланинг ўқишига ва оила аъзоларининг турмушига ёмон таъсир этган. Бундай камчиликларни бартараф қилишда жамоатчиликнинг роли жуда каттадир.

Оилани мустаҳкамлаш бола тарбиясининг муҳим шартидир.

Ҳар бир ота-она ўз фарзандини кичик ёшдан бошлаб қандай кийинишга, дид-фаросатли бўлишга ўргатиб бориши керак. Бу ўринда даставвал оила аъзоларининг ўзлари болаларга намуна бўлишлари лозим. Баъзи ота-оналар ўз болаларини қимматбаҳо кийимлар билан кийинтиришга ҳаракат қиладилар. Бунга одатланган болада ўз ўртоқларидан ўзини юқори тутиш, кийими билан мақтаниш, ғурурланиш каби ярамас одатлар пайдо бўлиши мумкин. Бола секин-аста ўзидан катталарни ҳам менсимайдиган бўлиб қолади. Шунинг учун ҳам болаларимизни доимо ўз ёшларига мос кийинтиришимиз, уни аяб озода сақлашга ўргатмоғимиз лозим.

Болалар маълум ёшга етгач, ўзларининг катталардек кийинтириб қўйишни ота-оналаридан талаб қиладилар. Айрим ота-оналар ўз болаларининг бу ўринсиз талабини дарҳол бажо келтиришга ҳаракат қиладилар ва бу билан катта хатога йўл қўядилар. Натижада ана шундай болалар истаган нарсаларини ота-оналаридан сўзсиз бажарилишини талаб қиладиган бўлиб қоладилар. Бундай аҳвол рўй бермаслиги учун болаларга ҳар бир ота-она содда ва озода кийинишнинг афзаллигини доимо уқтириши керак.

Болаларни катталар олдида ўзларини тута билишга ва катталарни ҳурмат қилишга, кичикларга нисбатан меҳрибон бўлишга ҳамда лозим бўлган вақтда кишиларга ёрдам қўлини чўзиш зарурлиги, бошқаларни ҳақорат қилмасликка ўргатиш зарур.

Кишиларга нисбатан ғамхўр, меҳрибон бўлиш билан бирга ҳар бир ота-она қариган вақтларида уларнинг турмуши ва соғлиғидан доимо хабардор бўлиш фарзандлик бурчи эканлигини ўз ўғил-қизларига тушунтириши лозим. Токи, ҳар бир бола ўз ота-онаси, тарбиячиси ва Ватан олдида бир умр қарздор эканлигини билиб олсин!

Бола ёмон тарбияланса фақат ўз ота-онаси учунгина эмас, балки жамият учун ҳам зарар келтиради. Коммунистик жамиятимизнинг соғлом, билимдон, одобли, маданиятли, меҳнатсевар актив қурувчиларини тарбиялаш ота-оналарнинг жамият олдидаги шарафли бурчидир. Кимки ўз бурчини тўғри адо этаолса, у жамият олдида ҳурматга сазовор бўлади.

О. ТУРАЕВА,
педагогика фанлари кандидати.

«Красная заря» фабрикасида ишчилар билан бир сафда ёш қизларни кўриш мумкин. Улар Ленин районидаги 3-мактаб ўқувчилари. Ўқувчилар бу ерда ишлаб чиқариш практикасини ўтказмоқдалар. Пастдаги суратда мастер Мунира Тожиева 10-синф ўқувчиси Ларисa Порублеваға чеварлик «сир»ларини ўргатмоқда. Юқоридаги сурат Фрунзе район маиший комбинатида олинган. Комбинатнинг бичиқчиси Н. Пережегина (чапда) буюртмачи Д. Тошматова билан кўйлак учун материал танламоқда.

В. Салов ва А. Мальцев фотолари.

ЎЗИ ГУЛ, ТИЛИ БОЛ

Озода, саранжом-саришта жойда ҳар ким ҳам бир нафас ором олгиси, ҳордиқ чиқаргиси келади. Бундай жойда болалар айниқса ҳузур қилиб яйрайдилар. Гулбиби опа ишлайдиган болалар боғчаси худди шундай. У тонгдаёқ боғчада пайдо бўлади. То болалар келгунича ҳамма ёққа муздек сув сепиб, супуриб-сидириб, сўлим жой қилиб қўяди. Эрматойлар кириб келиши билан уларни эркалаб, суйиб қарши олади. «Гулбиби опа, қўлингиз гул, тилингиз бол-да»! дейишади унга оналар.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам Гулбиби опа Аҳмедовани Бекободдаги Ленин номли колхоз аъзолари шундай деб эъзозлаганларича бор. Гулбиби опа колхознинг Карл Маркс номли участкасидаги мавсумий боғчасининг тарбиячиси. У 30 га яқин болани ардоқлаб тарбиялайди.

Колхознинг ҳамма участкасида ҳам шундай боғчалар бор. Бари яхши ишлайди. Шу боисдан бу колхознинг аёллари ғўза парваришида актив қатнашишмоқда.

Ф. УСМОНОВА.

(ЮМОР)

МЕН ТАРТИБЛИ БЎЛИБ ҚОЛДИМ

Р. ВОРОНЧУК.

Душанба куни ойим менга шундай деди: «Сен эртадан тартибли бўласан, болалар боғчасига борасан. Етар шунчалик индивидуаль бола бўлганинг. Энди сени болалар боғчасида тарбиялашади».

— Ана энди яхши бўлади, — ўйладим мен,— бўлмаса менинг тарбиямни деб квартирадагиларнинг ҳаммаси онам билан аччиғлашиб олишди... Ҳамма мени тарбияларди, нега десангиз квартирада мендан бошқа ёш бола йўқ эди».

Сиз квартирамиз қаердалигини биласизми? Иккинчи қаватда, эшиги қора клеенкали, яшил почта яшиги бор, яшик тагида кимга қанча қўнғироқ қилиш кўрсатилган жадвалча. Иккинчи сатрда бизни ёзиб қўйишган: «Романов — иккита узун қўнғироқ».

Биринчи сатрда Марья Ивановна. Битта узун. Марья Ивановна ёзувчи, ҳамма нарсани ичидан ўйлаб чиқаради, яқинда ҳатто шунгача бориб етдики, гўё мен унинг пиёласини синдириб қўйган эмишман.

Ҳаммадан ҳам иккита пакананн яхши кўраман. Бу Петя амаким. У мени жисмоний жиҳатдан тарбиялайди. Ҳар сафар эрта билан соат еттида мени уйғотиб «Зарядкага!» деб қичқиради. Сўнг гоҳ ўнг, гоҳ чап қўлимни кўтаришимни буюради.

Ойим бундан норози: «Бу нимаси, болани ухлагани қўймайсиз?» дейди. Петя амаким бўлса: «Сиз тушунмайсиз, боланинг ўпкаси тез ривожланади», дейди.

Мен бўлсам, шу ўпкам бир соат кечроқ ривожланса нима қиларкин-а, деб ўйлайман, нега десангиз уйқуга тўймайман.

Шанба куни дадам приёмник сотиб олди ва куни бўйи ундан нималарнидир тутди, кечқурун эса опералардан парчаларни тутиб олди.

Опералар дегани роял устида туради, нега десангиз дадам ҳаваскорлар тўгарагида қўшиқ айтади. Якшанба куни эрталаб мен ҳамма опералардан бир варақдан қирқиб, бир даста қилдим... Бу ишим устига бирдан дадам кириб қолиб, бақириб берди: «Нима қиляпсан?»

Мен бўлсам: «Ҳечнарса, опералардан парчалар қиляпман» — дедим. Шу онда онам югуриб келди-ю, машмаша бошланиб кетди. Дадам ойимга бақирди: «Мана сен берган тарбия!» Ойим бўлса дадамга ўшқиради: «Йўқ, бу сенинг тарбиянг!» Мария Ивановна келиб «Сизларнинг тарбия методларинг нотўғри» деди-да, мени ўзи билан олиб чиқиб кетди.

Мен бўлсам Марья Ивановнанинг тарбиялашини жуда яхши кўраман. У тарбиялаётган вақтда мен конфетлар ейман. Марья Ивановна менга: «Сен жим ўтиргин, менинг юрагим касал» деди. Мен ундан «Юрагингиз касаллигини қандай қилиб билдингиз?» деб сўрадим. У бўлса: «Врачлар текшириб кўришган» деди. Шунда мен унга: «Врачлар сизни текшираётганда роса чарчашгандир, ойимланинг айтишларича сиз сергапмишсиз» дедим.

Марья Ивановна хафа бўлди: «Сендек тарбиясиз болани кўрмагандим».

Кейин мен Юрканинг олдига чиқиб кетдим. У амакиваччам бўлади. Дадам ва аямиз бошқа-бошқа, бувимиз бўлса шерикчилик. Юрка дарс тайёрлаётган экан. Эндигина ўтирган эдим Юрканинг ойиси Наташа хола хонага югуриб кирди. Юрканинг дарсига ҳалақит берасан, сени касрингга у сира ҳам кераги йўқ баҳони олади, деб менга бақиракетди у. Мен бўлсам «Унга баҳо керак бўлмаса менинг дадамга берақолсин, у кеча ишимга баҳо беришмайди, деб нолиётганди» дедим.

Шу тобда ойим кириб қолиб, қани овқатга юр, бўлмаса милиционерни чақираман, деб дағдаға қилди.

Энди столга ўтирган эдим ойим яна гап бошлади: «Биринчи қошиқни ойинг учун, иккинчисини даданг учун, учинчисини Лиза холанг учун». Шу гапни эшитдим-у, овқат ейишдан тақќа тўхтадим, нега десангиз Лиза холани ёмон кўраман. У мени тўғримда тарбиясиз деб гапирган, ўзини эса енгилтак, институтда ҳаммадан орқада дейишади. Кеча мен унга «Лиза хола кўчада жуда тез юрасиз-ку, нега ўқишда орқада қоласиз?» дедим. Унинг жони-мони чиқиб кетди: «Сенга ўзи ким тарбия беряпти,— деди.— Нега доим тегишлиги бўлмаган ишларга аралашаверасан-а?»

Овқатдан сўнг ҳаводан нафас олмаганим ойимнинг эсига тушиб қолди. Биз нафас олгани Екатрининский боғига жўнадик.

Илгари мен бошқа жойларда нафас олардим. Қишда Ёзлик боғга, ёзда эса Қишлик зовурга олиб боришарди. Аммо Екатрининский боғининг шуниси яхшики, ойим ҳамма магазинларни кезиб чиққунича мен ўзим мустақил нафас оламан.

Менинг ёнимдаги скамейкада бир қизча нафас оларди. Бирдан унинг ёнига милиционер келди-да, қаёққадир олиб кетди ва яна қайтариб олиб келди. Мен қўрқиб кетдим, у бўлса —парво ҳам қилмади. «Милиционер қаерга олиб борди?— сўрадим ундан.— Худдакаш қўрққандирсан?»

У бўлса: «Нега қўрқарканман, у менинг дадам-ку,— деди.— Апельсин олиб берди». Дадаси! Қойил! Милиционерлардан ҳам дада бўлишини энди кўришим. Мен милиционерларни фақат болаларни қўрқитишга чиқарган деб ўйлардим.

Кечқурун уйимизга меҳмонлар келишди. Бир нотаниш амаки бир хола билан бирга келди. Улар олдинига икки соат «полька» ўйнашди, кейин чой ичишди. Амаки фокуслар кўрсатди. Хола менга ёқмади, амаки билан эса гаплашдим: «Овқатланаётганингизда анави чети гулли тарелкадагидан еманг, у ёмон,— дедим.— Ойим пишираётганида аччиғки, заҳарга ўхшайди деган».

Гапимни дадам эшитиб қолиб, яна ойимга бақирди: «Мана, тарбиялаган балангни кўрдингми?» Ойим бўлса: «Уни сен тарбиялагансан!» деди. Улар бақириб-чақириб гаплашарди, амаки бўлса мулойимлик билан: «Бу яхши бола, фақат уни болалар боғчасига бериш керак», деди.

Мана энди мен болалар боғчасига боряпман. Боғчамиз шундай яхшики! Болалар билан кўпчилик бўлиб ўйнаймиз, расм чизамиз, биргалашиб қўшиқ айтамиз. Ҳаммамизни Анна Петровнанинг бир ўзи тарбиялайди. Илгари бўлса биргина менинг ўзимни — бутун квартира тарбияларди.

Буёғи яхши бўлишга бўлди-ку, лекин мен катталар учун болалар боғчаси йўқлигига афсус қилаяпман. Агар шундай бўлганда мен квартирамиздагиларнинг ҳаммасини ўша боғчага топширардим.

Русчадан Т. Нажмиддинов таржимаси.

ФЕЛЬЕТОН

Ҳам айланиб, ҳам ўргилиб...

Ўзинг пиширган овқатни айланиб ҳам ичасан, ўргилиб ҳам, дейди халқимиз. Ана шу мақол биз «мадҳ» қилаётган Калинин район милиция бўлимининг терговчиси Абдураҳим Набихўжаевга узукнинг кўзидек ёпишиб тушган. У, ўзи пиширган овқатни роса 200 кундан бери татияпти-да.

Аслида бу овқатда на маза бору, на матра... Ана шунақа мазаматрасиз овқат пиширадиган терговчининг виқор билан юришини кўринг. Унча-мунча одамни назарписанд қилмайди. Ҳамма унга етти букилиб таъзим билан илжайиб туриши керак, акс ҳолда...

Абдураҳим билан биринчи учрашувдаёқ биз буни сездик. Мана, терговчи пайдо бўлди.

— Салом, ўртоқ Набихўжаев!

— Лаббай?

— Салом, деяпмиз!

Терговчи қиё ҳам боқмай стулга бориб ўтирди. Кўкрагини столга тираб, аллақандай қоғозларни титкилаган бўлди. Афтидан Набихўжаев ҳар кимнинг саломига бир хил «алик» олавермас экан. Кибр-ҳавоси «ғовлаб» кетган терговчи бошини кўтариб, «хўш?» дейишни ҳам эп кўрмади. Биз унинг ўта ғурурлик, манманлик касалига мубтало бўлганлигидан афсусланардик. Ниҳоят у, кўзини қоғоздан узмай сўради:

— Нима ишингиз бор эди?

Биз ўзимизни таништирдик, ундан кейин у қоғоздан бошини кўтарди, муомаласи ҳам бир лаҳзада 360 даража тескари айланиб кетди. Бундан сира ажабланманг, бунинг боиси бор. Мана, эшитинг:

Ўтган йил 26 ноябрь куни юк машинаси бир кишини босиб кетди. Бундай пайтларда, фожиали ҳабар дарҳол милицияга билдирилади. Даҳшатли воқеа юз берган жойга Набихўжаев ўқдек учиб келди: машина ҳам йўқ, бирон из ҳам. У ўша ерда тўпланиб турган уч-тўрт кишига мурожаат қилди. Шулардан биттаси:

— Менимча машинанинг номери 17—32 ТНА га ўхшаб кетди,—деса, ёнидагиси:

— Менимча ҳам, — деб юборди.

Қини бўлса сопини ўзидан чиқараман деб юрадиган Набихўжаев бу икки кишининг исм-фамилияларини ёзиб олди-ю, машина қайси ташкилотники эканлигини аниқлади: ўша номерли машина Главгазнинг 12-қурилиш бошқармаси автобазасига қарашли бўлиб, шофери Шариф Ғиёсов экан.

Кўз очиб юмилгунча Шариф ўзини милицияда кўрди. У ҳали эсини йиғиштириб ҳам ололмаган эди. Набихўжаев эса «саросимада турганда босиб қол» деган тергов услубини ишга солди. Шундай пайтда дарҳол гапиришга мажбур қилсанг ҳимоясиз қолади, деган ўз методини қўллаб, савол ташлади:

— Одам босиб, қочиб қолибсизда, баҳодир? Молодец, молодец!

— Нима деяпсиз?

— Ҳа-ҳа-ҳа!— Набихўжаев ҳузур қилиб кулди.— Ўзингни овсарликка солмоқчимисан? —Кўзларини олайтирди.

— Тушунтириб гапирсангизчи? Нима гап ўзи?

— Ғалчамисан? Одамни қандай босиб ўтганингни гапириб бер, деяпман!— дўқ урди терговчи.

— Кеча ишлаганим йўқ.

— Гувоҳлар бор.

— Гувоҳларни-ку, билмайман! Автобазадан сўрашингиз мумкин.

— Бас, овозингни ўчир.

Ғиёсов 4—5 кун милицияда ушлаб қолинди. Аммо, прокурор санкция бермагани учун тилхат билан қўйиб юборишга мажбур бўлди. Лекин Набихўжаев Ғиёсовнинг шоферлик гувоҳномасини олиб, ишга қўйдирмади, саргардон қилиб қўйди.

Шофер Ғиёсов ҳузуримизда:

— Уч ойдан бери сарсонман. Қарамоғимда саккиз жон. На ишга қўяди, на жиноятчи эканлигимни исботлайди. Қийналиб кетдим..

Ўпкаси тўлиб гапиролмади.

Автобазада бўлдик. Механиклардан И. А. Чернов, Ю. Г. Кузьмин, бензин қуювчи А. И. Зинченко, табелчи А. В. Панкратовлар ва бошқа кишилар билан суҳбатлашдик. Ҳақиқатан ўша куни ишлаган кишилар 17—32 ТНА машинаси шу куни мутлақо рейсга чиқмаганлигини, у бузуқ ҳолда эканлигини бир оғиздан тасдиқлашди. Автобазанинг рўйҳат дафтарининг шу кундаги сонини очдик: машина бузуқлиги туфайли рейсга чиқмаган.

Ҳақиқат қалқиб юзага чиқди. Ғиёсовнинг қилча ҳам гуноҳи йўқ. Набихўжаев бўлса тор кўчада калавасининг учини тополмай довдираб юрибди, ношудлигини юпатиш йўлида гуноҳсиз Ғиёсовни қурбон қилмоқчи бўлибди.

Энди Набихўжаев зир югуриб қолди. У ҳозир нима қилишга ҳайрон. Чунки автобазанинг бутун коллективи ва ҳужжатлар ўша куни Ғиёсовнинг ишламаганлигини, машина эса ҳаракатсиз турганлигини кўрсатяпти. Шундай экан, Ғиёсовни қайси йўл билан жиноий жавобгарликка тортиш мумкин? Ишни тўхтатай деса, 200 кундан бери шу иш билан овора. Бунинг устига бошлиқлар унга чолни кўриб бувам, деб бўйнига осилиб юрган экансан-да, деяётгандек. Мана шулар Набихўжаевга уйқу бермаяпти, кечалари мижжа қоқмай чиқяпти. Нима қилсин, бу ошни ўзи пиширди, энди айланиб ҳам, ўргилиб ҳам титкилайверади.

Куни кеча Набихўжаевни кўриб қолдик: уйқусизликдан бир-бирига ёпишиб кетаётган киприклари остида доимо оловдек чақнаб турадиган кўзларининг нури сўниброқ қолибди. Ҳеч қиси йўқ. Бунақанги бемани иши учун унинг кўзини очиб қўйиш керак! Токи иккинчи марта Иса қолиб Мусани ушлаб юрмасин.

В. МАХКАМОВ,
Р. ИСҲОҚОВ.

«ГЎЗАЛ» ВА «ОРЗУЛАР»

Бу корхона цехларида тайёрланаётган ажойиб маҳсулотларга ҳар бирингиз ошиқсиз.

Фабрика ишчилари доимо хотин-қизлар дилини шод этиш учун, баҳри-дилларини очиш учун ғайрат қилишади: кўплаб атир ва духилар ишлаб чиқаришаяпти.

Яқинда фабрика инженерларидан С. Агажанов ва Т. Богдасарян ўртоқлар Ленинград ҳамда Рига парфюмерия фабрикаларида бўлишиб, янги хил маҳсулотлар ишлаб чиқариш технологияси билан танишиб келдилар. Шу кунгача фабрика цехларидан 80 хил атр ва духи чиққан бўлса, энди улар ёнига уч хил совға комплекти қўшилди. Булар «Гўзал», «Узбекистон» ва «Орзу» деб аталмоқда. Бу атрларнинг ҳиди жуда ҳам хушбўй.

Яқин кунлардан бошлаб духи ва атрлар чинни идишларда ҳам сотилабошланади. Чинни заводи коллективи бунинг учун маҳсус чинни идишлар тайёрлашаяпти. Тошкент парфюмерия фабрикаси коллективи Узбекистон ССР ва Узбекистон Компартиясининг 40 йиллиқ юбилейига атаб ажойиб совғалар ҳозирламоқда. Улар юбилей кунигача республикамиз манзаралари акс эттирилган турли хил совға қутичаларини ишлаб чиқаришади.

М. ЗАРИПОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИЗОР

14 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 11.00 — **Эрталабки гимнастика машғулоти.** 11.20— **Кўр музикачи** (бадиий фильм).

Рус тилида: 12.40 — **Шовулла жилға** (болалар учун). 13.00 —**Сир** (киноповесть). 14.15 — **Узоқ йўллар чорлайди** (спорт эшиттириши).

14.45 —**Эстрада концерти,** 17.00 —**Қуёш қизи** (кинофильм, болалар учун). 17.25 — **Телевизион янгиликлар,** 17.45 — **Фитиль** (сатирик киножурналининг 20 сони). 17.50 — А. П. Чехов. **Дуэль** (Марказий телестудия постановкаси).

19.50 —**Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 19.55 —Ч. Айтматов. **Она ер** (телепостановка премьераси). 21.25 — **Телевизион янгиликлар,** 21.40 — **Якшанба кунидаги дам олиш,** 21.55 — **Киножурнал,** 22.05 —**Ғаллакорлар учун эшиттириш ва концерт.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 14/VI да кундуз **Оққўш кўли,** кечқурун премьера **Пан Воевода** (4 пардали опера).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 14/VI да **Зуҳранинг мактублари,** 15/VI да **Кимга тўй, кимга аза.**

«СТРОЙБИТРЕМОНТ» КОМБИНАТИГА

ғишт терувчилар, сувоқчилар, дурадгорлар, сантехниклар, ёрдамчи ишчилар

керак

Тошкент шаҳар, Лабзак кўчаси, 9-уйда кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин (9, 11, 19, 47-автобус, 2-трамвайнинг «Победа» парки остановкаси).

1964 йил 24 июнь кундуз соат 2 да, Тошкент давлат медицина институти санитария-гигиена факультетининг илмий совети мажлисида (инфекцион клиника конферензали).

А. Шомаҳмудов — медицина фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Кичик дозадаги ионлаштирувчи нурлар таъсир эттирилган ҳайвонларнинг катта дозадаги нурлар ва ҳимоя қилувчи химиявий моддалар таъсирига жавобан реактивлиги» деган темада.

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 05669 ИНДЕКС 64695.
Нашр. № 1775.